

**незалежная
газета**

ПЕРШАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

Заснаваная ў лістападзе 1906. Адноўленая ў маі 1991. Выдавец: Прыватнае прадпрыемства «Суродзічы». Выходзіць штотыднёва, у серады

У НУМАРЫ

Спадзяванні ўлад разбіліся аб аўтарытэт Пургурыйдэса

Беларусі не вярнулі статус
спецыяльна запрошанай у
Парламенцкую асамблею Рады
Еўрапы. Старонка 3.

Гісторыя аднаго шпіёна

Польскае следства лічыць, што
беларус Сяргей Моніч працаў
не толькі на КДБ, але і на расійскія
спецслужбы. Старонка 6.

Іран: Таемныя спружыны рэвалюцыі

Паўстанне ў Іране мае шанцы таму,
што за ім стаяць аятолы-
мільядары. Піша ўсходазнаўца
Сяргей Богдан. Старонка 7.

Ахвяры бяздарнага рэжыму

Мінск у першыя дні вайны. Піша
Алег Дзяніровіч. Старонка 13.

ARCHE у Маладзечне

2 ліпеня (чацвер) у Маладзечне (бул.
Чыстая, 26) пройдзе прэзентация Палац-
кага нумара часопіса ARCHE. Чакаеца
ўдзел радыката Валера Булгакава, пісьмен-
nika Уладзіміра Арлова, гісторыка Андрэя
Янушкевіча і іншых аўтараў. Пачатак у
16.30.

«Наша Ніва» з'яўляецца
ў кіёсках у Мінску
ў сераду ад абеду,
у рэгіёнах — у чацвер.
На газету можна
і падпісацца — глядзі
старонку 2.

Маршруты па Беларусі: усходні фарпост

Старонка 11.

Палітбюро-2009: Андрэй Кабякоў

Не забудзьцеся падпісацца на паўгоддзе

Старонка 8

Старонка 2

Анджаліна Джолі

Старонка 12

Шлюб па разліку

«Калі беларусы выберуць
Еўропу, іх будуть чакаць
з абдымкамі», — заявіла
ў Мінску еўракамісарка
Беніта Ферэра-Вальднэр.

Беларусь не можа
без супрацоўніцтва
з Еўропай «далей развіваць
эканоміку», прызнаўся
Аляксандр Лукашэнка
падчас сустрэчы з ёю.

Пасля сённяшніх сустрэчаў
пачнуцца двухбаковыя пера-
мовы па ўсіх канкрэтных пы-
таннях, з адкрыццём еўрапейскіх
рынкаў для беларускіх
вытворцаў уключна, заяўвіла
еўракамісарка па замежных
сувязях і палітыцы суседства
Беніта Ферэра-Вальднэр пе-
рад прадстаўнікамі незалеж-
нага грамадства і пасламі краін
Еўрасаюза ў гатэлі «Еўропа».
Гэтыя яе выступілі ўзяўшы праг-
раму насычанага візіту, што
адбыўся 22 чэрвеня. Уранку
яна спаткалася з лідэрамі апа-
зіцыі і прадстаўнікамі грамад-
скасці, а пасля дзве з паловай
гадзіны гаварыла з Лукашэн-
кам.

У сваім выступе Ферэра-
Вальднэр адзначыла некалькі
сімвалічных момантаў Най-
перш, чыноўніца падкрэсліла,
што гэта першы візіт у нашу
краіну асабіста яе, і першы візіт
да нас еўракамісары.

«Наша з вамі сустрэча адбы-
ваецца ў гатэлі пад назвай

PHOTO: KIRILL KUDRYAVTSEV / AFP

«Еўропа», пад сцягам Еўраса-

юза. Спадзяюся, што ЗША і
Расія не супраць», — сказала
яна.

У сваім выступе яна нагада-
ла, што пачынаючы з мінулага

лета Беларусь і Еўропа абмі-
няліся надзвычай пазітыў-
нымі сігналамі: афіцыйны
Мінск закрыў пытанне з вяз-
нямі сумлення, на што Бру-

сель адказаў скасаваннем сан-
кцый супраць шэрагу чыноўн-
ікаў.

Працяг на старонцы 2.

Эх, раз, яшчэ раз...

Валютны калідор павялічаны да
10%. Гэта азначае дэвальвацыю
рубля яшчэ на 5%. Піша Ягор
Марціновіч.

31 снежня 2008 года. Навагодні
зараз прэзідэнта Беларусі А.Лу-
кашэнкі: «Улада не дапусціць аба-
валу і хаосу, не здрадзіць вашаму
даверу. Мы ніколі не здрадзім
свайму прынцыпу — клопаце аб
чалавеку!»

Праз дзень улада заяўвіла пра
аднаразовую 20%-ю дэвальвацыю

рубля. У адзін момант насельніцтва
згубіла каля мільярда даляраў.
Тады ж было прынятае рашэнне:
за год утвораны валютны кошык
можа зменышыцца ці павялічыцца
на 5%. Але не хвалюцеся: ні
краплі больш. Усталіваная мяжа
 стала сімвалам цвёрдасці курсу,
абранага Нацбанкам.

5 мая 2009 года. Кіраўнік Нац-
банка П.Пракаповіч: «Адступлен-
ніё не будзе, перагляду калідора ў
той ці іншы бок не плануеца. Для
нас непрымальнія парады пра-

пашырэнне калідора да 15% ці
правядзенне яшчэ адной дэваль-
вацыі».

22 чэрвеня. Нацыянальны банк
ралтам перадумаў. Цяпер межы
валютнага калідора пашыраныя
на 48 рублёў у абодва бакі. Вы-
шэйшая дазволеная мяжа цяпер
складае 1056 рублёў.

Рашэнне, агучанае галоўным
банкірам краіны, было прадка-
зальным («НН» пісала ў №21).
Сапраўды, усё лагічна ішло да па-
шырэння калідора. І вось рашэнне
агучанае. Як яго ацэньваць?

Працяг на старонцы 4.

Шлюб па разліку

Праця са старонкі I.

калі дазволіце, маці «Усходнія партнёрства».

Прысутным нагадалі пра тое, што Беларусь можа атрымаць у рамках праграмы: аблігчэнне візавага рэжыму (магчымае скарачэнне яе цаны найперш), выхад беларускіх вытворцаў на єўрапейскі рынак, дыверсіфікацыя эканамічнага курсу краіны і г.д.

Еўракамісарка нагадала, што ў снежні сканчаецца перыяд прыпынення відавых санкцый супраць беларускіх чыноўнікаў, па выніках чаго будуць апнененія новыя крокі беларускага боку.

Што датычыць А.Лукашэнкі, то яго высокая госьці з Еўропы натхніла на пазытыўны стыль. Такой канцэнтрацыі метафор, што прагучала з яго вуснаў на сутрэчы з еўракамісаркай, могуць пазыіздрасці: нават аўтары лірычных санетаў.

Ён казаў пра белую кашулю дыпламата (на якую не прэтэндуе, але затое — шчыры); пра мост між Захадам і Усходам; пра нафтавага, газавага ды транспартнага артэрыі, што пралеглі перац нашу краіну; пра двух монстраў — Расію і Еўрасаюз, з якімі трэба адначасна знаходзіць супольную мову. І наразіце прапанаваў... сэрца. Беларусь — сэрца Еўропы.

Паэзія, зрешты, ішла поруч з прагматызмам. Паводле Лукашэнкі, Беларусь не можа без супрацоўніцтва з Еўропай «далей развіваць эканоміку». Апроч таго, «финансавыя рэсурсы, крэдытаванне, фінансаванне — таксама для нас найважнейшы фактар».

Госьці таксама дэмантравала сімвалы прагматызму: ужо не 12 патрабаванняў, а толькі «шэраг просьбаў», не ўсе з якіх, маўляў, яшчэ выкананы. Спадарыню Вальд-

нэр усцешыла, што гаспадар сустрэчы «вельмі ўважліва прыслушваўся да таго, што я казала». З яе словаў, Беларусь трэба «даць час» для реформаў і пры гэтым «настроіцца пазытыўна».

Госьці абмянялася з міністрам замежных спраў Мартынавым тэкстамі мемарандуму аб узаемаразуменні ў галіне энергетыкі ды прывезла ў Мінск 10 мільёнаў ёура на прадуктоўскую праграму. Беларусі абяцаюць расчыніць єўрапейскія рынкі.

Візіт Ферэра-Вальднэр наклаўся на фон нядайнія малочайні вайны з Расіяй, якую Мінск выйграў. Лукашэнка не прамінуў пазрысніца намякнуць: Еўрасаюзу варту ўлічыць, як заўзята беларуское начальства бароніць суверэнітэт ад імперыі. «Чаго мы хочам ад Еўропы? Каб еўрапейцы разумелі, што ... тут існуе незалежная суверэнная дзяржава, і замахвацца на гэта, як бы камусыці ні хацелася, мы дазволіць не можам».

«Калі беларусы выберуть Еўропу, іх будуць чакаць з раскрытымі абдымкамі. У вас ёсьць усе магчымасці, і я думаю, вы іх скрыстаце», — заявіла Вальднэр на сутрэчы ў «Еўропе». Няма сумніву, што тое самае яна казала Лукашэнку сам-насам.

Сямён Печанко,
Аляксандар Класкоўскі

СЦІСЛА

Лукашэнка рыхтуецца да нафтавага канфлікту?

23 чэрвень ён правёў нараду па пытаннях пастаўкі і перапрацоўкі нафты. Ён даручыў ураду і Адміністрацыі прэзідэнта да канца III квартала праццаўваць усе праблемы тэхнічнай пытанні пастаўкі і перапрацоўкі нафты ў Беларусі, а таксама вызынчыцца сістэмамі пастаўшчыкоў нафты ў нашу краіну. На нарадзе прысутнічалі прафсаюзікі расійскіх нафтавых кампаній.

У Мінску пабудуюць трэцяе кольцо

Меркаваная трасіроўка трэцяга кальца наступная: вул.Філімонава — зялёная зона з выхадам на вул.Алешава — працяг вул.Шырокай — участак на поўнач ад штучнай фабрыкі імя Крупскага — перакрыжаванне Свіслачы з выхадам на Вясёлкаву — вул.Глебкі — Цімашэнкі — Шаранговіча — Гарэцкага — Альбегава і яе працяг з паўднёвага боку аэропорта «Мінск-1» — перакрыжаванне чыгункі ў Магілёўскім кірунку і ракі Свіслач — вул.Маліна і яе працяг — Кабушкіна — Радыяльнай.

Супертанныя ягады ў Мінску

Клубніцы на Камароўцы каштупон 3500—4000 за кг. Пагадзіцеся — зусі танія для такіх карысных, духмальных ягад. Чарэшні беларускай на прылаўках пакуль німа. Толькі горы маідаўскай і ўзбекской — ад 6000 за кг.

НШ, СМ; БелААН

«Еўропу» ахоўвалі людзі ў трэніках

Так і хочацца заклікаць: апраніце нашыя спецслужбы па-еўрапейску!

Перад пачаткам сутрэчы еўракамісара Беніты Ферэра-Вальднэр з грамадскасцю перад гатэлем «Еўропа» дзяякіралі некалькі мікраутобусаў і легкавікоў з прафсаюзікамі спецслужбай. На выхадзе па сканчанні сутрэчы побач з парадным уваходам гасцей мерапрыемства сідравалі

калочкімі позіркамі некалькі моцных дзецюкоў з дратамі у вушах.

Апранутыя яны былі у спартовыя касцюмы, адзін з якіх чырвоны гарнітур.

Хочацца спадзявацца, што такія сутрэчы стануть частымі і ўсё прыйдзе з карыснымі вольготамі. А пакуль так і хочацца заклікаць: апраніце нашыя спецслужбы па-еўрапейску!

Сямён Печанко

Падпішыся на другое паўгоддзе!

Падпісацца можна праз Рэдакцыю і праз «Белпошту». Мы рэкамендуем — праз Рэдакцыю

Цана падпіскі праз Рэдакцыю на месяц складае **6000 рублёў**.

Наша сістэма дастаўкі газеты за 3 гады даказала сваю надзеінасць. Усе тыя, каго такі спосаб атрымання газеты задавалі, хай застаюцца вернымі такай падпісцы.

Мы зможем дастаўляць Вам газету хутчэй або з той жа хуткасцю, што «Белпошта».

Падпісныя індэксы ў каталогу «Белпошты»: для людзей — **63125**, для прафпрыемстваў — **631252**.

Падпісацца можна на кожнай пошце. Цана гэтай падпіскі —

8 520 руб. на месяц.

ПАВЕДАМЛЕННЯ

Касір

КВІТАНЦІЯ

Клер. МП.

ПІВУП "Сурогач", УНП 190 786 828

МПД ААТ "Белінвестбанк", вул. Калектарная, 11, Мінск, код 764

Рахунак ат-
ракавальніка 3012 206 280 014

Асабівы
рахунак

3012 206 280 014

3012 206 280 014

Інвестыція, якая будзе падбіткана: даты:

Від аплаты Задатак За газету "Наша Ніва"

Агулам

ПІВУП "Сурогач", УНП 190 786 828

МПД ААТ "Белінвестбанк", вул. Калектарная, 11, Мінск, код 764

Рахунак ат-
ракавальніка 3012 206 280 014

Асабівы
рахунак

3012 206 280 014

Інвестыція, якая будзе падбіткана: даты:

Від аплаты Задатак За газету "Наша Ніва"

Агулам

Каб штоўдзень атрымліваць газету, дасылайце адресы і гропы за газету. Кошт на месяц — 6 тыс. рублёў.

1) Просім усіх ахвотных чытаць газету паведамляць у Рэдакцыю свае адресы і тэлефоны. Гэта можна зрабіць праз: тэлефоны: (017) 284-73-29, (029) 260-78-32, (029) 618-54-84, e-mail: dastauka@nn.by, паштовы адres: 220050, г.Мінск, а/c 537.

2) Просім у бланку банкаўскага паведамлення ці паштовага пераказу дакладна і разборліва пазначаць адрас, у тым ліку паштовы інಡэкс і код пад'езду.

Дзякую за ахвяраванні

Мікалаю К., Сяргею В. з Новаполацкага раёна.

А.Р., А.Г. з Мастоўскага раёна.

С.Т. з Докшыцкага раёна.

Леакадзій Н., Анне Р., Вікенцію

С. з Валожынскага раёна.

Ю.А. з Уздзенскага раёна.

Мікалаю Б. з Глыбоцкага раёна.

В.Б. з Светлагорскага раёна.

А.Г., Уладзіміру Ц. з Лагойскага раёна.

Д.С., А.Ф. з Гродна.

Івану К. з Кобрынскага раёна.

Віктару К., Міхайлу К. з Рэчыцкага раёна.

Сяргею Х., Вользе Б. з Столінскага раёна.

Віталю Г. з Чачэрскага раёна.

Сяргею Ж. з Клецкага раёна.

Спадзяванні ўлад разбіліся аб аўтарытэт Пургурыйдэса

Беларусі не вярнулі статус
спецыяльна запрошанай
у Парламенцкую асамблею
Рады Еўропы. Дэпутаты
ўхвалілі даклад Андрэя
Рыгоні, але з істотнай
папраўкай.

У праграму летняй сесіі Парламенцкай асамблей Рады Еўропы недзе паміж выбарамі члена Еўрапейскага суда па правах чалавека ад Сан-Марына і пасяджэннем спецыяльнага трыбуонала па Лівану, уткнулася і беларуская пытанне. Дэпутаты павінны былі заслушаць спецдакладчыка па Беларусі італьянца Андрэя Рыгоні (на фота) і пасля спрэчак прагаласаваць аб вяртанні палаце прадстаўнікоў статусу спецыяльна запрошанага ў ПАРЕ.

У пачатку 1990-х Беларусь ужо мела гэты статус, але пасля рэферэндуму 1996 года была яго пазбаўленая. Сёня перад будынкам Парламенцкай асамблі ў Страсбургу лунаюць 47 спіягў еўрапейскіх краін. Німа толькі аднаго — беларускага.

Зрэшты, на гэты раз афіцыйны Мінск быў настроены пазітыўна. Амаль ні ў каго не было сумневаў, што статус спецыяльна запрошанага будзе адноўлены.

Тым не менш, адпраўляць у Страсбург спікера палаты прадстаўнікоў Уладзіміру Андрэйчанку ўлады не адважыліся. Па-лічылі, што будзе шмат нязручных пытанняў. Нягода такому высокаму чыноўніку адчуваць разгубленасць. Адправілі ягона намесніка спадара Іванова, былога старшыню Шклоўскага райвыканкама. Хай ён выкручваецца.

Апазіцыю ж у Эльзас пaeхáу прадстаўляць лідэр АГП Ана-

Анатоль Лябедзька

PHOTONMEDIA.NET

толь Лябедзька — прынцып пarytety.

У ПАРЕ існуюць два пункты глядзяння на праблему. Першы вектар прадстаўляе Андрэя Рыгоні, які лічыць, што блакаду з Беларусью трэба здымыць, шукаць кантактаў з уладамі. Іншую цвёрдую пазіцыю ўвасабляе папярэднік Рыгоні, кіпрскі дэпутат Хрыстас Пургурыйдэс, знакаміты сваім мемарандумам па зніклых палітыках. Абодва гэтыя дэпутаты павінны

Рыгоні: «Лепшыя часы ў Беларусі могуць пачацца праз 30—40 гадоў. Я, магчыма, і дажыву, а вось мой калега Пургурыйдэс — наўгад ці».

былі выступаць у аўторак. Чыя лінія восьмее?

Рыгоні пачаў пераконваць, што палітыка ізаляцыі не пры-

несла ніякага плёну. У якасці прыкладу станоўчых перамен ён называў вызваленне дэзвінца палітвязоленых, легалізацыю трох газет, стварэнне кансультатыўных радаў з удзелам апазіцыі. «Прапанаву аднавіць статус спецыяльна запрошанага», — была яго адназначная выснова.

Але тут слова ўзяў Пургурыйдэс і адразу пачаў рэзант праўду-матку. Маўляў, парламент беларускі цалкам пад кантролем Лукашэнкі, апазіцыі там німа, апаненты рэжыму па-разнейшаму знаходзіцца за кратамі. О'кей, камітэт палітычных справаў ПАРЕ не супраць прапановы Рыгоні, казаў ён, але з адной умовай — няхай Беларусь увядзе мараторый на смяротнае пакаранне. Выступ Пургурыйдэса сарваў волгескі.

Групы лібералай, сацыялістай, дэмакратаў, народнікаў, у прынцыпі, падтрымалі даклад Рыгоні. Нечакана, што адзінамі, хто з песімізмам пастаўіўся да даклада, быў Аляксей Лотман ад Аб'яднаных левых (камуністы і левыя). Сітуацыю ў Беларусі ён называў «сціплым прагрэсам». «Не губляйце пільнасць», — звярнуўся Лотман да калег.

Толькі потым слова далі Валеру Іванову. Гэты чалавек з сіўмі скронямі заўважна хвяляваўся. Нават не ўстаў, калі пачаў прамаўляць. Кажуць, што гэта ледзьве не першы падобны выпадак за гісторыю ПАРЕ. Гаварыў па-расійску, але з цвёрдым беларускім «ч».

Цікава, што ён прыводзіў прыклады дэмакратyzацыі тыя ж, што і Рыгоні, адзін у адзін. Праўда, вязняў сумлення называць такім не наважкўся. Абмежаваўся фразай «асобы, якіх ПАРЕ лічыць палітвізнямі». «Спадзяюся, што сёняшніяе рашэнне будзе накіраванае ў

будучыню», — сказаў Іваноў.

Анатоль Лябедзька выступаў эмбасы. «Спадары дэпутаты, вы кажаце пра ізаляцыю, але гэта не ізаляцыя, а самаізаляцыя», — пачаў палітык свой выступ. Ён быў першым, хто ўзгадаў справу Аўтуховіча. Звяртаючыся да групы сацыялістай, Лябедзька сказаў: «Як вы будзеце сябе адчуваць, калі чалавек памрэ ўтурме?»

Пры канцы дыскусіі слова зноў узяў Рыгоні, які крыху з'едліва адзначыў: калі працягваць чакаць, то дэмакратычныя перамены ў Беларусь могуць прыйсці і праз 30—40 гадоў. «Я, магчыма, і дажыву да гэтай пары, а вось мой калега Пургурыйдэс наўгад пі», — іранізаваў Рыгоні.

Тым не менш, прапанова Пургурыйдэса: спачатку мараторый, а пасля — статус, была падтрыманая амаль адзінагалосна. Толькі два чалавекі былі супраць, столькі ж устрымалася.

Рашэнне было сунтэрнае неразуменнем на тварах дзяржавных журналістай. Іваноў таксама быў разгублены. «Я не чакаў такога рашэння», — признаўся ён. На пытанне, дык будзе ўведзены мараторый ці не, віцэспікер пачаў казаць нешта няўпамянае пра тое, што гэта воля народу, быў рэферэндум. Доўга пагаварыў з прасай Іванову не дадаці, ягоны апякун з афіцыйнай дэлегацыі ўвесь час торгаў дэпутата: «Хопіц ужо, нам парада.

Потым я падышоў да Лябедзькі. «Задаволены раешненiem, Анатоль Уладзіміравіч?» «Адмена сямротнага пакарання — гэта добра. Але лепш бы гэтай умовай былі спрэядлівия выбары».

**Зміцер Панкавец,
Страсбург**

У адным самалёце ляцелі Макей, Філарэт і Саннікаў

Незвычайнай кампанія сабралася на рэйсе Мінск—Франкфурт у нядзелю. На борце «Люфтганзы» ляцелі кіраўнік Адміністрацыі презідэнта Уладзіміра Макея, мітропаліт Філарэт і каардынатор Хартыі-97 Андрэй Саннікаў. Вядома, не разам.

Уладыка Філарэт прыляпцеў у Франкфурт на чатыры дні «ўгосці да сяброў».

Саннікаў накіроўваўся з працоўнай пaeхáu ві Вашынгтон.

Макей жа выправіўся ў канцлерства Дахаў. Разам з чыноўнікамі Баварыі Марцін Ноймайер 22 чэрвень адкрылі на тэрыторыі былога канцэнтрацыйнага лагера Дахаў мемарыяльную шыльду.

**ЗП,
Франкфурт-на-Майн**

«Коммерсанть- Власть» падняў пальчатку, кінуў «Советскай Беларуссіей»

Расійскі штотыднёвы аналітычны часопіс выйшаў з фотадызімкам А.Лукашэнкі на вокладцы і прысыцці ў нумар «малочнай вайне».

У тым ліку ён перадрукаваў артыкул «Советской Беларуссии» «Страшная помста» і суправадзіў яго рэдакцыйным каментаром. У каментары гаворыцца, што падпсеўданіям Павел Старадуб (аўтар «Страшнай» помсты) хаваецца галоўны рэдактар «Советской Беларуссии» Павел Якубовіч.

«Павел Якубовіч, які бярэцца за пярэ толькі ў выключна важных выпадках, таксама падпісвае свае злабадзённыя артыкулы псеўданімамі Сігізмунд Пушысты і Ксенафон Суперфасфатаў. Пад апошнім імем 6 сакавіка гэтага года ў «Советской Беларуссии» выйшаў артыкул «Шмат у нас

дзіковінаў, кожны дзівак — Бетховен», — сцвярджае выданне і нарадвае, што пасля таго артыкула пайшла з языцца адна з фігурантак таго фельетона — салігорская праваабаронца Янія Палякова.

КДБ адклікаў пазоў аб экстремізме «ARCHE»

Пра гэта паведаміў адвакат выдання Павал Сапалка, якому патэлевіянавала суддя Таццяна Ласковіч.

Упраўленне Камітэта дзяржавай бяспекі па Брэсцкай вобласці адправіла адмову на раней пададзеную заяву аб экстремістскіх матэрыялях «ARCHE». Адваката праінфармавала пра тое суддя Таццяна Міранюк. Яна паведаміла, што КДБ адмўляеца ад сваёй заявы, і 25 чэрвень адбудзеца тэхнічнае пасяджэнне, на якім «нават не канечне прысутніцаў».

«Шмат што пакуль незразумела, — кажа рэдактар «ARCHE» Валер Булгакаў. — Ці значыць адклікан-

не заявы нашу канчатковую перамогу? І ці не спроба гэта прыспаць нашу пільнасць? Цана пытання не адзін мільён беларускіх рублёў, бо судовыя справы цягнецца ўжо больш за паўгода. Для нас важна, які бок будзе плаціць судовыя выдаткі».

У кастрычніку мінулага года на беларуска-польскай мяжы мытнікі канфіскавалі 10 асобнікі тайшчэзана (1100 старонак) нумара часопіса.

25 лютага суд Маскоўскага раёна Брэста задаволіў заяву ўпраўлення КДБ, аднак 7 мая абласнік суду па парадку касаціі справу вярнёў на перасуд.

28 мая — у дзень падпісання «Уходнага партнёрства» — па просьбі КДБ суд перанеслі, а матэрыялы накіравалі на экспертызу ў Інстытут нацыянальной бяспекі і Інфармацыйна-аналітычны цэнтр пры Адміністрацыі прэзідэнта.

У выніку павышанай цікавасці да канфіскаванага нумара тыраж яго разышоўся імгненна, і часопіс разглядае пытанне пра дадрук.

Настасся Шамрэй

Эх, раз, яшчэ раз...

Праця са старонкі I.

Плюсы

Галоўны плюс рашэння — стварэнне магчымасцяў для манеўра пры фармаванні курсаў валют.

Раней Нацбанк павінен быў траціць нацыянальныя валютныя рэзервы, каб не выйсці за ўсталёваныя калідор.

Пашырэнне калідора — выкананне просьбаў Міжнароднага валютнага фонду, які ўжо паспеціў ухваліў дзеянні беларускага боку. Значыцца, краіна можа разлічваць на дадатковы мільярд даляраў крэдыту ад Фонду.

Пэўную дадатковую палёгку займемоць экспарцёры.

Мінусы

Давер да фінансавай палітыкі дзяржавы зноў падарваны. Рашэнне Нацбанка заканамерна выкліча новыя адплыў сродкаў з рублёўых ра-

хункаў: што ж будзе чакаць, што ягоны ашчаджэнні зняцніцца яшчэ на 5% у самай блізкой перспектыве.

Варты ўлічваць, што, пры змяненні калідора валютнага кошыка за паўгоду агулам на 5%, курс даляра за той самы час вырас на 7,7%, а ёура — 7,1%. Такім чынам, яшчэ 5% дэвальвацыі рубля могуць даць агульны рост амерыканскай валюты са студзеня на 10—15%, а ад верасня — на 35%. Даляр мае дасягнуць узроўню 3000 рублёў. Ёура ж, калі падрасце, то прыкладна да 4100—4200 рублёў.

Выбар стратэгіі

Як надоўга хопіць пашыранага валютнага калідора уладам, пытанне з пытанняў.

«Усё будзе залежаць ад дзеянняў беларускага урада. Напрыклад, Латвія не праvodзіла дэвальвацыю, але паменшила вытворчасць і скараціла занятасць насельніцтва. У выніку баланс замежнага гандлю быў дасягнуты, — прыводзіць прыклад эканоміст даследчага цэнтра ПМ Аляк-

сандр Чубрык. — Украіна дэвальваала грыўню, і экспарт з імпартам падраўняліся. Беларусь не скарачала вытворчасць, а невялікая дэвальвацыя праблемы дэфіцыту валюты не вырашыла.

Калі цяперашні дэвальвацыі не хопіць для лячэння эканомікі, то і пашыранага валютнага калідора не хопіць і на два наступныя кварталы».

Што наступнага зробіць Нацбанк?

У першы дзень пасля прыняцця рашэння курс валют не скочыў імгненна ўверх.

22 чэрвень 2009. Нацыянальны банк: «...змены калідора будуць адбывацца плаўна, без прымяnenня значных разавых карэктіровак».

Пётр Пракаповіч спрабуе супакоіць грамадства. З той самай упэўненасцю, што і месяц таму, ён раздае чарговыя абяцанкі: «Мінімум месяца сітуацыя з курсам рубля змяніцца не будзе».

Перадапошнія сярод суседзяў

Белстат падлічыў, які заробак быў налічаны сярод нестатыстычнаму беларусу ў маі.

Аказалася, што сяродні заробак склаў 979 тысяч беларускіх рублёў (343 даляры ў эквіваленте).

Самым багатым у Беларусі, як заўсёды, стаў Мінск. У сталіцы ў сяроднім атрымлівають 1 мільён 295 тысяч рублёў (455 даляраў).

На ўсей Расіі сяроднія лічбы складалі 18190 расійскіх рублёў (582 даляры). А вось у Москве гэты паказальнік падбіраецца да мяжы ў тысячу даляраў. Зараз — 960

даляраў.

Паўднёвая суседзі-ўкраінцы атрымліваюць 1872 грыўні (245 даляраў), але разрыў у заробках між сталіцай і рэгіёнамі ў іх агромністы, як і ў Расіі. Кіеўляне зарабляюць у сяроднім 419 даляраў.

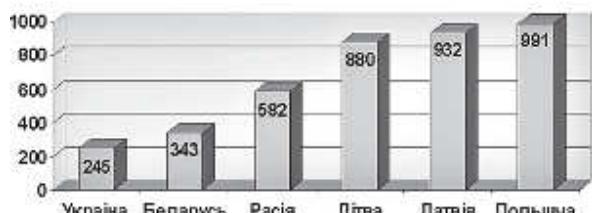
У суседзі ў, якія ўжо апынуліся ў Еўрасаюзе, заробкі нашмат вышэйшыя. Тым не менш, фінансавы крызіс у Латвіі і Літве і аслабленне мясцовай валюты ў Польшчы прывялі да таго, што сяродні заробкі в ўсіх трох краінах аказаліся ніжэйшымі за тысячу даля-

раў. У Літве ў сяроднім плацяць 2193 літы (880 даляраў), у Латвіі 469 лат (932 даляры), а ў Польшчы 3241 злоты (991 даляр).

Варты ўлічваць, што ва ўсіх краінах адзначаецца заробак — «брата» — да выплаты падаткаў.

Ягор Марціновіч

Сяродні заробак (\$)

СЦІСЛА

Вадкая валюта зноў падаражала

З 19 чэрвяна цэны на гаралку павялічыліся на 2,5%. Ціпер бутэлька будзе канцаваць 7080 беларускіх рублёў.

Нерухомасць у Кіеве патаннела ў 2,5 разу за 9 месяцаў

У верасні 2008 года сярэдняя цена квадратнага метра складала 3630 даляраў. Ціпер апушцілся да 1500 і прайгнае танец.

У выпіку цэна кватэр і дамоў у Кіеве практычна зраўнялася з мінскай. У сталіцы Беларусі нерухомасць за той самы прамежак часу патаннела з 1900 да 1400 даляраў за квадратны метр, або на 27%.

Грыўня дэвальвавалася мажчай за рубель, што моцна ўдарыла па ўзроўні жыцця ўкраінцаў.

Кожнае чацвёртае прадпрыемства — стратнае

Паводле звестак Белстата, у студзені-красавіку 23,2% беларускіх прадпрыемстваў спрапанавалі са стратамі. Агульныя іх страты склалі \$175 млн — гэта ў 5,4 разу больш, чым год таму.

Заводы прастойваюць

Колькасць пераведзеных на працу з непоўным працоўным днём па ініцыятыве наймальніка склада 97,7 тысяч. У парадынамі змінульм годам гэта ў 5,3 разу больш. Яшчэ 92 тысячи працоўнікоў знаходзіцца ў вымушнім адпачынку.

Літва ў кризісе

МВФ прагназуе падзенне ВУП Літвы ў гэтым годзе на 16%, а ў 2010 — на 4%. Ухваленца абраны ўрадам курс антыкрайзісных мераў. Урад павялічыў ПДВ, павыша ўзрост выхаду на пенсію, скарачае сацыяльную дагамогу.

«КАМАЗ» спыняе працу

Недахопаказаў прывёў да спынення канвеера ў галоўных канкурэнтаў МАЗа. Першынкаму працы стане ўжо шостым з пачатку гэтага года. Вытворчасць узнівіцца ў ліпені.

Расія дасць Малдове крэдыт на \$500 мільёнаў

Напірэдні парламенцікі перавыбаралі ў краіне МВФ у краіні адмовіў да часу сфармавання новага ўрада, а Крэмль выдзеліў пішчорыя гроши.

«Беларусбанк» хоча набыць банк у Москве

Сума куплі складае не менш за 5 мільёнаў даляраў. Банк стане платформай для далейшага прасоўвання на расійскім рынку і дапаможа беларускім прадпрыемствам, якія пастаўляюць сваю прадукцыю на расійскім рынке.

ЯМ

ЦЫТАТЫ

Дэнамінацыі стопрацэнтна не будзе

Анатоль Драздоў, начальнік управління інфармацыі Нацбанка: «Дэнамінацыя, якія усе так баяцца, стопрацэнтна не будзе ў гэтым годзе, ды і наступным наўрадці».

**Вакол
Мірскага
замка
працягаюць
узводзіць
плот і
класці
плітку. З іх
дапамогай
помнік
любой
эпохі
можна
ператварыць
у помнік
нашай
эпохі.**

Твітэр-рэвалюцыі

Высокія тэхнолагіі і сацыяльная сетка ўсё болей пранікаюць у жыццё людзей і адыхіраваюць у ім вызначальная ролі. Цяпер у іх гонар называюць цэлля рэвалюцыі. Апошня падзея ў Іране і Малдове прынята называецца «твітэр-рэвалюцыямі». Twitter — гэта сістэма міні-блогаў (інтэрнэт-дэйнікі), якая з'явілася ў ліпені 2006-га, то бок праз некалькі месяцаў пасля прэзідэнцкіх выбараў у Беларусі.

Сама назва «твітэр» ідзе ад англійскага «щабята», «цікуць». Гэта бясплатная сацыяльная сетка, кшталту ЖЖ. Галоўнае адрозненне твітэру ў том, што гэта сістэма дазваляе пакінуць толькі кароткае тэкстовая паведамленне да 140 знакаў, як у смс-цы. Запосіць фотку ці напісаць разгорнуты каментар твітэр не дазваляе.

Гэта сацыяльная сетка стваралася амерыканцам Джонам Дорсі з адзінай мэтай — даведацца, што у дадзены момант робяць ягоныя сабры. Сістэма набыла вялікую папулярнасць у свеце і робіцца ўсё больш папулярнай і ў Беларусі.

Паведамленні ў твітэры адрасу з'яўляюцца ў дэйніку і імгненні прыходзяць чалавеку, падпісаному на іх атрыманне. Прычым дастаўка можа адбы-

вацца як праз сайт твітэру, так і праз смс, рес-стужкі, электронную пошту.

У першыню грамадскае значэнне твітэру было нададзеное ў красавіку летасло, калі амерыканскі студэнт Джэймс Бак быў затрыманы ў Егіпце падчас фатографавання анатубурдавых выступаў. Па дарозе ў пастрарунак праз тэлефон хлоепец паспей напісаць у дэйнік адно слова: «Арыштаваны». Яно прыйша-

Сістэма твітэру распаўсюдзілася ў свеце і становіцца ўсё больш папулярнай і ў Беларусі.

ло да сябру, якія надалі спраўе міжнародны разглагас. У выніку Бак працік быў вызыянены.

Вялікую ролю твітэр адыхіраваў падчас нядыніх падзеяў у Малдове. Арганізатары вулічных акый на Кішынёве выкарыстоўвалі твітэр для хуткага інфармавання саброў пра падзеі на вуліцах. Для хутчэйшага знаходжання ў інтэрнэце такіх пасцяў яны прыдумалі адмысловы тэг (ключавы слова) #rmpan — гэта скрачненне ад Riata Marii Adunari Nationale, румынская назва галоўной плошчы Кішынёва. Паведамленні пад гэтым

тэгам былі самымі папулярнымі ў амбяркоўваннымі.

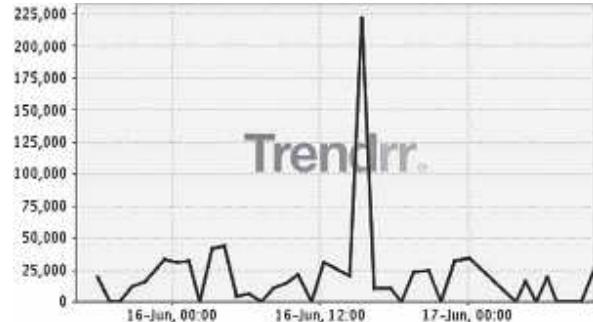
Таксама пратэстуюцы актыўна выкарыстоўвалі сайт imgur.net для выкладвання відэа і Facebook — для фота. Улады хутка зразумелі, якімі метадамі карыстаюцца іх праціўнікі, і пастаравілі лакалізацца пракуруратуру у раёнах мабільных аператораў у раёнах пратэсту, а таксама абмежаваць доступ да інтэрнэту.

Фэйсбук і твітэр выкарыстоўвалі ў выбарчай кампаніі і паплечнікі іранскага апазіцыйнага палітыкі Хасэйна Мусаві. Доступ да гэтых сайтаў быў заблакаваны яшчэ да выбараў, але праз пару дзён разблакаваны. У другі раз заблакавалі доступ да твітэру іранцам пасля прэзідэнцкіх выбараў.

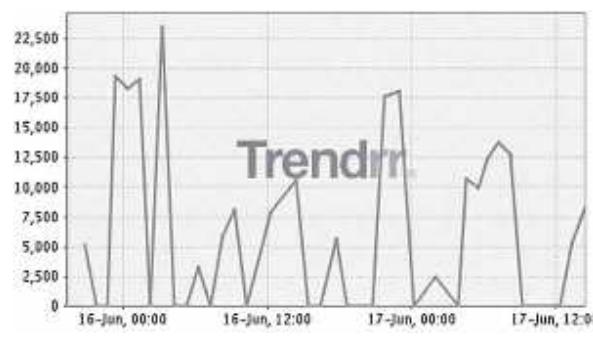
Тым не менш, паведамленні пад тэгам #Iran elections працягвалі з'яўляцца ў інтэрнэце, праз проксі-серверы абыходзячы глушилкі. Пасля забароны замежных журналістамі перадаваць з месца падзеяў, твітэры сталі ледзьне не галоўной кропніцай інфармацыі. З іх дапамогай апазіцыянеры дамаўляліся і пра наступныя акіі пратэсту.

Дайшло да таго, што ў адзін з гарачых дзён у Тэгеране Дзярждэпартамент ЗША быў вымушаны прасіць кіраўніцтва Твітэру адмінінцыя прафіластыч-

Дынаміка колькасці допісаў пра Іран у твітэры

Дынаміка колькасці допісаў пра выбары ў Іране ў твітэры

ныя працы, праз якія сайт не адчыняўся.

Твітэр гэтак моцна пашыраны менавіта ў небагатых краінах, бо гэта эканомна і нядорага.

Зрабіць запіс можна са звычайнага мабільніка. У Беларусі мабільны інтэрнэт таксама ўжо даступны.

Зміцер Панкавец

«Новыя СМІ» — справа ўсенародная

Забойства 27-гадовай Нэды, удзельніцы дэмакратычнай пратэсту ў Іране, увесці свет пабачыў праз YouTube.

і тэлефоны, здзіўляе сваім канцэнтам (змесцам). Іранскія падзеі ажываюць на вачах. Тысячы людзей на вуліцах Тэгерана пратэстуюць супраць вынікаў выбараў. Специалясты басідзяць б'юць людзей. Параненая і забітыя дэмакратычныя буйныя планамі. А таксама выступы апазіцыйных лідэраў з прамовамі і заклікамі «не саступаць».

Там, дзе тэлебачанне не паказвае абеектыўнай інфармацыі, а журналісты не могуць працаўаць, пішу запаўняюць відэааперацары. Больш за 50 ролікаў з іранскімі падзеямі, знятых найпрасцшайшымі лічбавымі відзёламі з фотакамерамі і нават мабільнікамі, трапілі на Ю-туб, іх праглядзелі мільёны людзей, сотні адкметавалі на розных мовах свету.

Youtube — гэта бясплатны анлайн-рэсурс для працы з відэа, на якім можна размніцца ці праглядзець любы відзэмтарыял, запамнаваны на сайт. Ю-туб можа зрабіць вас папулярным імгненням. У гісторыі ўвайшло відэа з выступам 47-гадовай Сьюзэн Бойл, якая праспівала на тэлевізуаре Britain's Got Talent (аналог расійскай «Хваліны славы»). Па дадзеных фірмы Visible Measures, ролік праглядзелі 85,2 мільёна разоў, прычым 20 мільёнаў — за першыя дзве сутак.

Youtube апраўдае прымаўку:

даныя з аднадумцамі, і з апанентамі.

Блогі

Блогі — гэта электронныя дэйнікі. Адрозненне іх ад звычайных у тым, што блогі публічныя. Іншыя інтэрнэт-карыстальнікі могуць распачаць палеміку з аўтарам. У беларускай блогасфере найбольшую папулярнасць мае Жывы Журнал — livejournal.com.

Блогеры адны з першых начали адлюстроўваць падзеі ў Тэгеране ледзь не пахвіліна. Простыя ка-рыстальнікі інтэрнэт-выкладалі на сваіх стронках невялікія паведамленні пра падзеі, што адбываліся на вуліцах горада, а таксама фота і відэо.

Пра падзеі пішучы сотні блогаў на англійскай і персідскай мовах, якія абнáўляюцца па меры сіл і ахвоты іх ка-рыстальнікаў. Іх можна лёгка знайсці праз любы пошукаўкі. Аднак некаторыя з іх перыядычна не загружанацца ці не абнáўляюцца, з прычынай таго, што іранская ўлады ўвесь час спрабуюць заблакаваць сайты з інфармацыйнай пра хваляванні.

Пра першых забітых людзей падзеі іранскіх хваляванні стала вядома ад звычайнай медсцяstry адной з балыцца. Дзяйчына на свае вочы пабачыла трупы і паведаміла пра эту ў блогасфере.

Пацукі любяць цемру, кажа прымаўка. З распавісцю ад апанентамі. Інтэрнэт-пальчыкі падзяліліся на свае вочы пабачыла трупы і паведаміла пра эту ў блогасфере.

Наставіцца Шамрэй

Два розныя святы ў Бычках

19 чэрвеня на радзіме Васіля Быкава адсвятавалі 85-годдзе пісьменніка. Хуценька, цагам некалькіх хвілін, раённая вертыкаль, а потым ужо незалежная грамадскасць.

Хата-музей у Бычках сустракала гасцей накрытым столом ды гучнай музыкай. «Прыехала», — камусці на тэлефоне перадала жанчына пра цэлы аўтобус з пісьменнікамі, журналістамі і грамадскімі дзеячамі. А дзеці ў піянерскіх гальштуках пачалі саромецца ды хавацца адзін за аднаго.

Найма было і нам. Расійская народная музика ды жанчыны ў хустачках, завязаных у найлепшых украінскіх традыцыях, піянерскія гальштуки ды маленкі хлопчык у вайсковым строю. Калі б на хадзе не вісела таблічка «Сядзіба-музей Васіля Быкава», то і не было б зразумела, куды ж мы патрапілі.

Разведка паказала, што мясцовы адзел культуры арганізоўвае тут свята святы. І, як толькі «вялікія гості» прыедуць, усё пачнеша. Незразумела было толькі, каго чакаюць. Валяніца, сястра Васіля Быкава, ужо тут. Рыгор Барадулін таксама сядзіць на прыёбзе хаты свайго сябра. Ды і гасцей сабралася больш за падвойтні. А свята ўсё не пачынаеца.

Аказалася, не хапала чыноўнікаў

з райвыканкамі. Як толькі іны прыехалі, усіх запрасілі да імправізаванай сцэны. Прадстаўнікі піянерскай дружыны імя Васіля Быкава Кубліцкай сярэдняй школы працяглі шэраг вершаў пра Васіля Быкава. Віктар Праудзін, першы сакратар афіцыйнага саюза пісьменнікаў, узнагародзіў музей дыпломам «за актыўны ўдзел у пропагандзе беларускай літаратуры і захаванне памяці народнага пісьменніка».

Далі слова і сястры Васіля Быкава. Спадарыня Валяніца пачала расказваць пра дзяцінства брата ды пра тое, як ён любіў родную місіціну. Але дойті размовы пра самога Быкава не ўдаходзілі ў план мерапрыемства. Мікрофон у Валяніцы забралі і абавілі, што ёсь дзесяць хвілін на наведванне музея, і пасля гэтага свята скончана. Жанчыны прыбраўші талеркі з прысмакамі, гуашератары склалі аппаратуру, пасядлі ў машины ды з'ехалі ва Ушачы працягваць свята ў Доме культуры. Аля музей засталіся сібрэй і блізкія Васіля Быкава, а таксама «неафіцыйныя» гості.

Было сказана шмат цёплых слоў. Падзяляўся сваймі ўспамінамі пра пісьменніка Рыгор Барадулін. А потым мастак Але́сь Пушкін атрымаў прэмію «За свабоду думкі», заснаваную Рухам за Свабоду. Першымі ўсе лаўрэатамі былі Рыгор Барадулін, Уладзімір Арлоў і Павал Севярынец. Сёлета менавіта іны быў ў журы і выбраў Пушкіна.

«Я зразумеў выбар журы так, што тут не ў Пушкіну справа. Тут справа ў чалавеку, які скончыў сваю ВНУ, вінрўся да свайго народа, жыве са сваім народам, малое ў храмах, ладзіць Купалле, Каляды. Журы, напэўна, утвараўшася пра проста шлях жыцця», — расказвае пра свае творчані Але́сь Пушкін.

Прамаўлялі таксама Але́сь Марачкін, Уладзімір Арлоў, Лявон Барычэўскі. А потым усіх запрасілі ў сядзібу-музей пісаць сімвалічную дыктоўку. У маленкай хане хотэлі прыгніці да на ложку Быкава, і за абездэнным столом ды прости па падлозе. Сядлі, каб паслушаць

Барадулін (у цэнтры) на прыёбе быкаўскай хаты.

слова Васіля Быкава пра вольнасць ды свабоду з вуснаў Рыгора Барадуліна ды Зінаіды Бандарэнка.

Завяршылася свята ў гонар Быкава

свяроўскай вячэрні пад адкрытым небам. Ды дойті дарогай дадому.

Наставіць

старан уварваліся супрацоўнікі літоўскіх спецслужбаў. Моніч не разгубіўся і нават спрабаваў супраціўляцца, спалохніўшы кельнеры пахаваліся пад барную стойку. Моніча скруцілі. Калі паляк вярнуўся з туалета, растаран ужо апусціў.

У студзені 2007-га ў Вільні Апеляцыйны суд падтрымаў рашэнне выдаць Сяргея Моніча польскаму боку. Беларус трапіў ў польскую вязницу. Год таму ў Варшаве распачаўся суд над ім.

Беларусу пагражае да 10 гадоў турмы. Калі ён будзе асуджаны, то згодна з замоўленасцю паміж Польшчай і Беларуссю, будзе накрашаны ў Мінск, дзе яго ў турме ніхт трывамъ не будзе. Таму і марудзяць з працёсам — хітрую гульню вядучы разведкі.

Абектыўную аценку ўсей аперацыі даць цяжка. Гэта стане магчымы толькі пасля адкрыцця архіваў. Аднак, лічач польскія журналісты, беларускі бок пасля той гісторыі нечакана стаў мякчэйшым і партнёрства на Усходзе атрымаў новыя шанцы.

Ну а для беларускага боку? Жонка 42-гадовага Моніча ў «Народнай газеце» даказае, што яе муж — някі не шпіён, а праста зацікавлены ў развіцці Бізнесу. Для польскага суда гэтага не аргументы.

Падрыхтавала Вольга Жарнасек

Гісторыя аднаго шпіёна

Польскае следства лічыць, што арыштаваны беларус Сяргей Моніч працаваў не толькі на КГБ, але і на расійскія спецслужбы.

У Варшаўскім судзе настаяла разглядацца справа беларуса Сяргея Моніча, які абвінавачаецца ў шпіянажы. Працэс закрыты. Месца паседжанняў вызначае ў апошнюю хвіліну, і назіральнікі ўзялі на суда не пускаюць. Але СМІ разведалі многія дэталі шпіёнскай гісторыі. Як віяліца, інфармацыя, здабытая беларускім выведнікам, не вартая выеданенага яйка. Хлопец занішто трапіў у польскую турму.

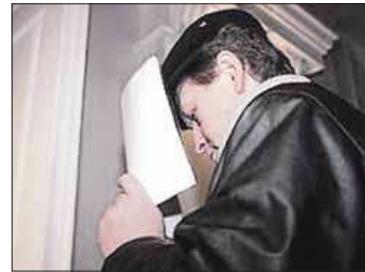
Вось як падае падзеі польскі часопіс «Палітыка».

Уся гісторыя закруцілася ў 2004 годзе, акурат тады, калі началася польска-беларуская дыпламатычная вайна. І вось у роспале яе дыпломат ажадні з краін СНД знаёміці свайго калегу і прыяцеля, консула польскага пасольства ў Мінску, з адным сваім беларускім сябрам. Яго званьц Сяргей Моніч, і ён прадстаўляеца дарадцам мэра Мінска па турыз-

ме. Ён выказвае спадзянкі, што разам з консулам іны змогуць развіць польска-беларускі турыстычныя сувязі. Іны абменываюцца візітукамі.

Праз два месяцы Моніч упершыню тэлефонуе польскому дыпламату і просьбіць дагамагчы з атрыманнем візаў для знаёмых. Паляк — калі ласка, ідзе на насустрач. Моніч у аддзялку іччорда «налівае». Яны яшчэ пару разоў сустракаюцца, і паляк упэўніваеца, што Сяргей праццуе на спецслужбы. Не толькі беларускі, але і на расійскі. Ён пранане паляку пастаўляць важную інфармацыю дlya беларускага КДБ і абяцае, што з інфармацыёй будзе плаціць. Ён сапраўды плаціць па ста дзялінай з драбніц, абяцае пару тысяч за істотнай звесткі — яго цікавіць нумары сакрэтных тэлефонau, дэталі прыватнага жыцця чыноўнікаў і т.п.

Моніч не ў курсе, што паляк адразу пас-

тавіў у вядомасць польскую контрразведку і атрымаў інструкцыю на вядзенне сакрэтнай гульпі. Згодна з іёй, ён павінен быў расказваць маладістотную інфармацыю з мэтай з часам пераінтэграцыі Сяргея на свой бок. Для гэтага им трэба выпігніць яго за мяжу. Дыпломат праце

праце

Таемныя спружыны рэвалюцыі

Украінская рэвалюцыя не грэбавала алігархамі, а амерыканскія перамагла дзякуючы падтрымцы французскага абсалютызму. Паўстанне ў Іране мае шанцы таму, што за ім стаяць аятолы-мільярдэры. Піша ўсходазнаўца Сяргей Богдан.

Выбіраючы пару тыдняў таму паміж вандруйкай ва Узбекістан і паездкай у Іран, я, не вагаючыся, з'ехаў ва Узбекістан. Ну што там глядзець на выбарах, думалася мне. Аднак ужо ў выбарчую пятніцу мае іранскія саборы патэлефанавалі мене: такога нахабнага фальшавання мы яшчэ не бачылі! Падтасоўка выбараў у Іране яшчэ не стала нормаю палітычнага жыцця.

Гэты шок тлумачыць, чаму столікі людзей выйшла на вуліцы. Ноўым у дэмантстрацыях пратэсту быў і ях нечуваны размаз — Мусаві лёгка збірае сотні тысячаў людзей пад свае штандары — і складае удзельнікаў. Папярэдні вялікі іранскі бунт вясной-лета 1999 года іранскі публіцыст Навід Кермані называў «рэвалюцыяй дзяцей». Тады бунтавалі студэнты, якім не бракавала смесці, але не ставала сувязі з «народам». Марна «Эканаміст» прарочыў канец ісламскага рэжыму, усё заціхла.

У наступныя гады быў новыя дэмантстрацыі, драбнейшыя і буйнейшыя, быў шматтысячныя акцыі ў абарону асуджанага на смерць Агаджары, але падвалінай рэжыму яны не чапалі.

Сёння ж на вуліцы выходзяць прадстаўнікі самых розных пластоў насельніцтва, у тым ліку і больш заможных. Таму ўлада і не можа так радыкальна расправіцца з дэмантрантамі, як у 1999 годзе. Адна справа — разганяць радыкальную моладзь, зусім іншае — страліць па буржуазіі і служачых, што масава выйшли на вуліцы цяпер.

Для Махмуда закон не пісаны

Не Мусаві пагражает дзяржаўнаму ладу ў Іране. Найцяжэйшы ўдар па падвалінах Ісламскай рэспублікі зрабіў не хто іншы, як Ахмадзінежад. Гэтыя абранны праз свою альтыкаруційную праграму былі бурмістр Тегерана адразу вылучыўся на прэзідэнцкай пасадзе дзвюма асаблівасцямі — хваравітай перакананасцю ў тым, што яму Усыпішнім давераная высокая місія, ды эпатажным рэвізіянізмам.

З аднаго боку, Махмуд заявіў, што адчуваў над сваёй галавой арэол падчас выступу ў ААН, і не пачынае нават, калі яго высмеялі за тое прылюдна прадстаўнікі духавенства. З другога — стаўші пад пытанне ўсе. Сусветную публіку шакавала ягонае адмалчленне нацысцікіх звершэнств у часе Другой сусветнай, але іранскую публіку найбольш шакавала,

калі прэзідэнт у тэлепрамове стаў хваліцца, што вайна з Іракам у 1980-я скончылася б перамогай, калі б крайнай тады кіраваў ён. Гэтай заяўкай Ахмадзінежад атакаваў увесі іранскі палітычны істэлішмент, а ўкосна — самога заснавальніка ісламскай распублікі — Хамейні.

Віршины дэмагагічнага дару сталі яго спрабы на тэледбатах давесці, што інфляцыя ў Іране за яго часамі нават знізілася, ханца не трэба быць эканамістам, каб бачыць, што цны раступль ўсё спшарыць. Гэта, урашце, пірэчыла статыстыцы, якую складае ягоны ж урад.

Перакананы ў сваім месяцінскім прызначэнні для Ірана і свету, Ахмадзінежад пачаў ламаць асноўныя напісаныя законы іранскай унутранай палітыкі, што склаліся за гады існавання Ісламскай рэспублікі.

Па-першае, у Іране ўплыў быў размеркаваны паміж рознымі палітычнымі сіламі, якія кантролівалі розныя галіны ўлады. Прыкладам, калі ў Радзе національнай сіядзіці з'явіліся экстреміст-аятала Мэсбах-Яздзі, дык у Асамблее экспертаў старшынне яго непрымірмы апанент Алі Акбар Хашэмі-Рафсанджані.

Пры Хатамі судовая ўлада зачыняла газеты сёня, а міністэрства выдавала ліцензіі на іх выпуск тым, калі людзімі пад іншымі называмі ўжо назаўтра. У такай канкурэнцыі груповак і пльняйшчыні ўплітуваліся своеасаблівы плоралізм іранскай палітыкі.

Але тут з'явіўся Ахмадзінежад, які пачаў выпіскаць усіх «ненавісіх» з уладных установаў пад лімпант пра карупцыю. Якая, відома, ёсьць, але паказальная, што за ўесь тэрмін свайго прэзідэнтства Махмуд так і не даказаў аніводнаўдага буйнога карупцыоннага злачынства.

Дзеянніца Ахмадзінежада пірэчыла законам іранскай палітычнай сцэны, акторы якіх прызываюцца быць да стылю папярэдняга прэзідэнта Хатамі, які не наважаўся жорстка браць пад кантроль дзяржавановы і ў выніку цягам вясмы гадоў не змог ажыццяўіць планаваных пераўтварэнняў.

Махмуд, перакананы ў сваёй Боскай місіі, ліберальных забабонаў не меў — дзеля віртнання доўгачаканага Месіі можна і галасы інакіх палітыкі. Аңтож, ён прыйшоў браць уладу, каб наблізіць час прыходу Боскай

Справядлівасці ў свет, а таму людскія законы для яго быў і неістотны. То, што апошнія выбараў адбыліся менавіта так, як яны адбыліся, — з фантастычнымі

фальшаваннямі, і тое, што з установы, якай ладзіла выбары, — Міністэрства ўнутраных справаў — амаль не было ўпечак інфармаціі пра фальшаванні, было заступай Ахмадзінежада. Такога ў Іране яшчэ нікому не ўдавалася, калі не лічыць зрынутага шаха — таксама аматара элегантных перамогу 1950 — 1970-я гады. Той крупнік народным волевыўлением, бо прагненіем зрабіць Іран звышдзяржавай, а гэты дзеянічна зэсхаталагічных меркавання.

У выніку Ахмадзінежад сутыкнуўся супрацівам не толькі рафтарматаў, але і колішніх аднадумцаў-кансерватораў. Супраць яго і ягоных хаўруснікі не раз выступаў Алі Ларыджані — кіраўнік парламенту, адзін з самых упływowых іранскіх палітыкаў, аўтар ідэі выратавання рэжыму праз аднаўленне ядравай праграмы. Знічальныя атакі на Ахмадзінежада і ягонае махлярства са статыстыкай зрабіў на апошніх выбараў кандыдат-кансерватор Мухамед Рэзай, былы шматгадовы камандзір Корпуса вартавых ісламскай рэвалюцыі.

Аланаваны кансерваторамі парламент не раз адхіляў кандидатуры пропанаваных прэзідэнтам міністрай.

Ці магчымая ў Іране дыктатура?

Другім ударам па Ісламскай рэспубліцы было тое, што апошнія выбараў быў адназначна ўспірнітыя шырокімі пластамі насельніцтва як скрадзеныя. Між тым, паўнайна свободныя выбараў ляжалі дагэтуль у аснове легітымнасці іранскага рэжыму, гарантавалі, што мэйністрымная азізіція застанецца ў полі мірнай палітыкі, і з заброю ўхопіцца хіба толькі маргіналійнай экстремістскай групоўкі. Двумя стаўпамі ціпераціі іранскай улады быў ісламскасць і распубліканскасць, хай сабе і ў трактоўцы імама Хамейні — першага «рахбара» (г.зн. «правадыра» на фарсі). Гэта

каранным чынам адрознівала яе ад саудаўскай тыраніі і талібскага цемрашальства ў Афганістане. Ціпер жа Ахмадзінежад і яго хаўруснікі фактычна выкідаюць прынцып рэспубліканскасці, без якой іранскі рэжым ператворыцца ў копію талібскай дыктатуры. Дзяржаву талібскага тыпу ў Іране не будзе, бо запамят пісменных людзей на гэтай краіне і запада яна сучасная. Значыць, будзе папуляцісцкая дыктатура. У адрозненіі ад большасці єўрапейскіх палітыкаў, Ахмадзінежад кіруеца не прынцыпамі рэалістычнасці, а прынцыпам Боскага наканавання, якое ведае толькі яго духовы настайнік, і ідзе напралом.

Гэткай пазіцыяй прэзідэнта паставіла пад пагрозу само існаванне традыцыйнай палітычнай эліты. Вось чаму Ахмадзінежад не можа так проста раздзушыць пратэсты, нягледзячы нават на падтрымку Правадыра — аятала Хаменеі. Зашматых, хто супраць, — адкрыта альбо таемна.

Прыхільнікі Ахмадзінежада супрауды ставяцца да яго як да месіі. Гэта пераважна менш заможныя людзі.

У Іране сацыяльнае расслаенне мае выразныя формы, якія нам у Беларусі цікава сабе ўяўці. Класы маюць розную культуру, нават «міжкласавыя» шлюбы — рэдкай з'ява. Mae месца і класавая варожасць.

Ахмадзінежад спасылаеца на інтарэсы паспалітых людзей, якія ён нібыта бароніць, ездзіць па краіне, шчодра раздаючы грошы. Вынікам ёсць інфляцыя і далейшае збядненне, але крыўда на ўсе беды скіроўваеца

супраць «багатых» і «карумпаваных», якія, маўляю, Махмуду «міяшаюцца». На глебе такіх настроў Ахмадзінежад стварыў сабе сваё палітычнае поле, дзе дзеянічна ўласныя законы і дзе няма месца тым, хто нязгодны.

Разам з Ахмадзінежадам арыянецца сістэма?

Дэмантранты ў Іране маюць

шанцы перамагчы, бо супрацьстаяць ім далёка не маналітна дзяржаўная машына, многія часткі якой супраціўленічныя адна адной. Не забываімася, што Ісламская рэвалюцыя таксама доўжылася амаль паўтара года, перш чым шах уёц з краю у студзені 1979-га.

Выбараў паглыблі старыя расколіны ў палітычнай эліце Ірана. У прыватнасці, тлее напруга між ціперацінім правадыром краіны (галоўным клерыкам, што наглядае за палітычным працэсам і ўмешваецца ў яго пры пільной патрэбе) аяталом Хаменеі і звышзаможным і ўмераным па палітычных поглядах аяталом Рафсанджані.

Рафсанджані пачаў браць удел у падпольным палітычным змаганні шмат раней за Хаменеі — яшчэ ў 1950-я і за шахам адледзэу 9 гадоў у турме. Рафсанджані меў прычыны не любіць «выскакчу» Хаменеі, але стары ліс працаўаў з ім, пакуль быў прэзідэнтам.

Бой паміж Рафсанджані і Ахмадзінежадам ідзе насырці: «за падбuxторванне мітынгай» арыштавалі дачку, унучку і яшчэ траіх сваякоў Рафсанджані...

Гульня з многімі невядомымі

Складаныя палітычныя раскладкі дазволілі Мусаві і ўсяму рэфарматарскому табару займець сабе магутную матэрыяльную падтрымку. Шырокая кааліцыя з узделам кансерватораў, якія разумеюць, што наступнымі пасля лібералаў Махмуд з'есці іх, дае шанцы людзям адстаяць рэспубліканскія свабоды.

Што зробіш, украінская рэвалюцыя не грэбавала алігархамі, а амерыканская перамагла выключна дзякуючы падтрымцы французскага абсалютысцкага рэжыму. Жыццё часам — гэта не выбар паміж добрым і кепскім, а выбар паміж дрэнным і яшчэ горшым.

Бацька хрышчонага сына

Андрэй Кабякоў — герой новага артыкула з серыі «Палітбюро-2009». Піша Аляксандр Фядута.

Пры Аляксандру Лукашэнку вырасла прынцыпова новае пакаленне выбарцаў. Яны не памятаюць Савецкага Савоюза, слаба сабе ўяўляюць, чым менавіта кіраваў Пётр Машэрэй. Для іх час начаўся і прайгваеща эпохай Аляксандра Лукашэнкі. І ўвеселі гэты час побач з першымі прэзідэнтамі краіны знаходзіцца Андрэй Кабякоў. Прэм'ер-міністры мяняюцца, а Кабякоў застаецца.

«Гагарын» з Рагачова

Гэта сёння ўсе вымудраоца з нагоды маладосці новага міністра культуры. Да Паўлу Латушку і не сніўся той кар'ерны ўзлёт, які здзейсніў у 1994 годзе Андрэй Кабякоў, сціль наmesнік дырэктара рагачоўскага завода «Дыяпраектар». У тыхы часы гэтае рагачоўскае прадпрыемства саступала па сваім кадравым патэнцыялем хіба што Magilevskamу абкаму КПБ. Праўда, у Magilevskim абкаме працавалі майстры на ўсе руки — хоць на кіраўніцтве Адміністрацыі, хоць на Кіраўніцтве справамі, хоць на тэлебачанні прызначай. А «Дыяпраектар» даў Беларусі яе першага вархоўнага кантралёра — тагачаснага дэпутата Вірхоўнага Савета БССР XII склікання (што плаўна перацягнуў у Вірхоўны Савет Рэспублікі Беларусь) Васіля Даўгалёва, што ў парламенцкіх кулуарах атрымаў мянушку «Вася Морж» за свае маржападобныя вусы.

Менавіта Даўгалёў фактычна вызначыў склад першай Адміністрацыі прэзідэнта, атрымаўшы на гэта «дабро» ад яе першага кіраўніка Леапіда Сініціна. Ціха пафукваючы ў вусы, спадар Васіль зразаў да мінімуму ўсе ўсе структурныя падраздзяленні, зрабіўшы кіруючай і накіруючай сілай Службу кантролю і падпрацдаваўшы яе сабе. А на пасаду наmesніка начальніка Службы кантролю — гэта значыць, уласнага наmesніка — узяў сваіго былога калегу па «Дыяпраектары», Андрэя Кабякоў.

У Кабякова было два плюсы. Па-першое, ён нарадзіўся і вучыўся ў Маскве, у Маскоўскім аўтамабільнім інстытуце — значыць, дурнем атрымліў не быў. Па-другое, прайгваў наmesнікам дырэктора «Дыяпраектара» па пытаннях эканомікі, а значыць, на думку былога галоўнага заводскага забеспечычацца Даўгалёў, эканомікі даследаў ведаў.

Так у 1995 годзе ў няпоўную 35 гадоў Андрэй Кабякоў стаў адным з самых уплывовых людзей Беларусі. Бы пры Лукашэнку кантралёры былі і ёсць людзьмі нават больш уплывовыми, чым сам Лукашэнка. Но гэта ён думае, што ўсё вакол кантралюе.

А калі ў 1996 годзе, пасля змены Канстытуцыі, на прысланутым разферондуме Служба кантролю прэзідэнта замяніла сабой ўсё вакол — праста таму, што кантрольны орган парламенту быў ліквідаваны разам з адпаведнымі паўнамоцтвамі самога парламента — спадар Андрэй нечакана вылেцеў са сваіго кантралюючага фатэля.

Праўда, кожны з галоўных кантралёраў краіны падыходзіў да даручанай яму справы з некаторымі індывідуальнымі асаблівасцямі. Хтосыць — творчы, хтосыць — прастроў з бульдожым імпэтам.

У параўнанні з Мікалаем Дамашкевічам Кабякоў на пасадзе галоўнага кантралёра Беларусі

PHOTO BY MEDIATEK

было гэта звязана з тым, што Даўгалёва канчатково і беспаворотна выціснулі з кантрольных органаў, замяніўшы Мікалаем Дамашкевічам, якому даўгалёўскія кадры былі не трапі. Але паколькі Кабякоў быў прости ўласненнем ляльніці (яшчэ бл.), выкідаць назад у Рагачоў яго не сталі, а перасунули на іншай час у кабінет прэзідэнта канцэрна «Беллегпрам» — тым больш, з лёгкай (лё-о-ганькай) прымыкаючы, як казаўся ў старым савецкім фільме) у нас па ўсе часы было дрэни.

Аднак і тут Кабякоў чамусыць не патануў. А ўжо ў хуткім часе вірнуўся на любімую кантралюючу ўсё і ўсіх працу, замяніўшы сабой Мікалая Дамашкевіча.

Кантроль і ўлік

«Сацыялізм — гэта кантроль і ўлік», — казаў ў савецкай старожытнасці. Можна было пры жаданні дадаць да гэтага электрыфікацыю ўсёй краіны. У нас, у сувэрэнай Беларусі, дадалі газіфікацыю, бо ўсё, што можна было, электрыфікавалі да Лукашэнкі. А ў астатнім быў поўны парадак: кантроль і ўлік забіспечвалі па меры магчымасці, жадання і патрэбы, што назіраліся за час эканамічнай волнінцы першых гадоў сувэрэнітату.

Праўда, кожны з галоўных кантралёраў краіны падыходзіў да даручанай яму справы з некаторымі індывідуальнымі асаблівасцямі. Хтосыць — творчы, хтосыць — прастроў з бульдожым імпэтам.

У параўнанні з Мікалаем Дамашкевічам Кабякоў на пасадзе галоўнага кантралёра Беларусі

ствараў уражанне прости анёла бесцялеснага. Бо Дамашкевіч ведаў ўсе і па імені, і па імені па бацьку. А пра існаванне Кабякова дазваляўся толькі тады, калі яго імя з'яўлялася ў зводках наўпраць тое, каго і з якім даследам прыняў прэзідэнт. Пры Дамашкевічу кантралёры са скуры лезлі, піснуліся ва ўсе пішчыліны. Пры Кабякову яны сталі нейкім падазрону добрым і спагадлівым. Імаверна, Кабякоў прости памятаў тых часы, калі сам працаўшы на прадпрыемстве і на маѓагаўшы, па меншай меры, нікому без

Пры Лукашэнку кантралёры былі і ёсць людзьмі больш уплывовымі, чым сам

Лукашэнка. Но гэта ён думае, што ўсё вакол кантралюе.

Насамрэч ўсё кантралююць яны.

патробы не замінала. Надышоў, як падавалася, час адноснай адлігі.

Менавіта тому нікога асабіла не здзівіла, калі Кабякові канчатковая знялі з пасады старшыні Камітэта дзяржкантролю, замяніўшы яго Анатолем Тозікам, што спачатку падаваўся креатурага Віктора Шыманіча. А Кабякова (ну не высылаць жа яго назад у Рагачоў? За што?) выправілі ва ўрад, як раней выправілі туды сама (на пасаде адтуль сама) няўрэыміліга Даўгалёва. Віданы, ёсць нешта ў гэтых рагачоўскіх кадрах такое, што робіць іх напрасту неацэннымі.

Яго эканамічна мосць

Так Андрэй Кабякоў зрабіўся

спачатку першым віцэ-прем'ерам, а потым віцэ-прем'ерам — міністрам эканомікі. Імаверна, ён здолеў пераканаць ужо не толькі рагачоўскіх забеспечычаць, але і шклюцкіх асцтыўніцтваў перадыўбічай кампаніі Аляксандра Лукашэнкі ў тым, што добра разумее ў эканоміцы.

Гэтага якраз дасягнучы было не так ужо і складана. Ад папярэднікаў на сваі пасадзе спадар Кабякоў адрозніваўся маладосцю, энергічнасцю і гатоўнасцю асвойваць новую тэрміналію. Праўда, скажам, ад Пятра Пракаповіча ён адрозніваўся яшчэ і тым, што не жадаў пазыцыяць асаўбістага ручнога кіравання эканомікай. Пракаповіч у тыхіх выпадках абапіраўся на меркаванне «высокапрафесійных кадраў», і калі «кадр» казаў, што нечага лепей не рабіць, Пракаповіч і не рабіў, а калі і рабіў, дык не сам, а перадаручыўшы кашмарную місію тым самым «яйкагаловым»: маўляў, ведаючы, як выкананіць найвышэйшы загад з мінімальнымі стратамі і для раздзіў, і для начальства. Кабякоў жа, як сцвярджаючы кампетэнтныя крыніцы, умудраўся — і дагэтуль умудраецца — уноціць выпраўленні ва ўжо ўзгодненыя і, здавалася б, зацверджаныя ўрадавыя документы. А паколькі прафесійнізм застаўся зашкальваць на ўзорні ўсё таго ж «Дыяпраектара», дык перыядычна пачынала па ўрадзе чо-небудзь пачынача ляяцца, глыбіть таблеткі і згадваць на ўніную кабякоўскую маму.

Насамроч, мама Кабякова ні ў чым не вініяна. Вінім, паводле чутак, з'яўляеца сын галоўнага эканаміста беларускага ўрада. Не ведаю, праўда і ці не, але па ўрадавых кабінетах упарты ходзіць наступная легенда. Маўляў, неяк Кабякоў, ужо як быў у найбліжэйшым атачэнні кіраўніка дзяржавы, упраўліў Лукашэнку стаць хрышчонным бацькам свайго сына (у сэнсе, Кабякоў-сына, а не сына Лукашэнкі). Чамусыці кіраўнік дзяржавы, які такога панібрэнтва з першага дні свайго прэзідэнтства не ухваліў, неяк адтаяў, забыўся пра свой атэзіз, але затое ўзгледаў пра працаслаў, і, кажуць злія языki, пагадаўся.

І менавіта гэтым ва ўрадавых калідорах тлумачаць сакрэт чыноўніцкага дойгажыхарства Андрэя Кабякова.

А ўжо чыноўніцкую эффектыўнасць чалавека, які адказвае за вызначэнне стратэгіі дойгажырнівага эканамічнага развіція Рэспублікі Беларусь, вызначыць можа толькі замежны інвестар.

... і іншae праграмнае забеспечэнне

Менавіта Кабякоў стаў фактычным кіраўніком распрацоўкі галоўных эканамічных дакументаў краіны. Гэта Дзяржкайная праграма інавацыйнага развіція на 2007—2010 гг., Праграма сацыяльн-еканамічнай развіція на 2006—2010 гг. і Дзяржкайная праграма адраджэння і развіція вёскі на 2005—2010 гг. Ніхто іх ад паважанага чытатчы не хавае: усе яны пынчліва вывешаныя на сایце беларускага ўрада. Так што ахвочыя павесіць на ўніяўскіх кабякоўскіх пагоніах, якія могуць спакойна, за кубачкамі кавы і гаванскай стігай, атрыманыя асалоду ад пасажаў накітліт.

«На РУП «Мінскі трактарны за-

вод» будзе рэалізаваны інвестыцыйны праект на павелічэнні вытворчай магутнасці да 75 тыс. трактароў у год» (c.18).

Там не напісаны, куды будуть збываць гэтыя самы 75 тысяч трактароў у год. І сёння, калі да часу «Ч» засталось ўжо меней за год, абсалютна відавочна, што лічба гэтая была напісаная не для таго, каб выпускаць 75 тысяч трактароў у год, а выключна, каб задаволіць патрабаванне кіраўніка дзяржавы, які ўсур'ё паверыў у тое, што ўвеселі свет толькі і прагненіе, што купіць беларускі трактары. Таму што ў 2005 годзе, калі праграма распрацоўвалася, людзі, што адказвалі за тым, што ў юмовах адмойнага замежнагандлёвага салыда, якое ўжо абрынулася на краіну, нашмат важней — за збыт прадукцыі, маглі сфармуляваць гэту любу толькі па прынцыпе Хаджы Насэрэдзіна: маўляў, хтосьці да 2010 года ўсё адно сыде ў адстаку — ці я, ці яшчэ, ці «іншакі» з заводаў. А не сыдаць — дык на іх ўсё і спішам!

Менавіта Андрэй Кабякоў па пасадзе адказвае за ўсе змены, што адбыліся ў статусе так званых індывідуальных прыватных прадпрыемстваў. Вядома, ён бы з вялізным задавальненнем не выконваў гэту глупства, наўсянага мудрымі загадамі з Адміністрацыі, ледзьве не інспіраванымі спадаром Ткачовым (мы пра яго і яго ролю ўжо расказвалі). Але — супраць бацькі, як відома, не падрэз.

Увогуле, калі Лукашэнка быў хрышчонным бацькам беларускага эканамічнага ціту ў тых часах, калі пра цуд казаць яшчэ можна было без ухмылкі, дык Андрэй Кабякоў, ужо як быў на пасадзе выконваў пры ім функцыі бабкі-павітухі. А калі з немаўлем адбылося тое, што адбылося, павітуха спавіла замест яго палена і начала весела строіць яму «казу» — ну, каб бацька не расстроіцца раней часу.

Не да часу

Справа зусім не ў тым, веда эканомікі Андрэй Кабякоў ці не веда. Проста ў гэтым складзе пасадзе два гады), які прывык добрасуміў волю начальства і веда, што ініцыятува караецца. А раз караецца — лепей яе не прайгніць.

Дарэчы, менавіта Кабякоў адказвае за працэс прыватызацыі ў нашай краіне. Той самай прыватызацыі, якую ці то ёсць, ці то ніямае — адзін Кабякоў толькі і ведае насамроч.

Да гэтага ж, здаецца, Кабякоў — паталагічны бацьлівец. Ён не ўмее касаць «не». Ён не ўмее і не хоча пірэчыць начальству.

У мірны час, час даўкі з крэысліу і ўзрушэнінай, з такім эканамічным гуру можна было б жыць. Абы рукамі пічча не чапац.

Але цяпер толькі ўскрыце пакажа, як далёка загна ў эканамічныя хваробы бацька хрышчонага сына кіраўніка Беларусі. Калі, вядома, ён і снапрауды — бацька хрышчонага сына.

У гэтай якасці ён быў бы амаль быскрыўдны і бяспечны.

На пасадзе віцэ-прем'ера па эканамічных пытаннях? На жаль! Не да часу.

Мікола Статкевіч: Не лічыць шанцы, а змагацца

Па абрannі **Міколы Статкевіча** кандыдатам у прэзідэнты ад Кангрэса ўрэпейскага выбару палітык адказаў на пытанні карэспандэнта «НН».

«Наша Ніва»: Якія ўражанні ад Кангрэса? Ён абнадзею Ваc?

Мікола Статкевіч: Безумоўна. Кангрэс прадэмансстраўваў здольнасць «Еўрапейскай кааліцыі» выконваць настаяўленыя задачы. Мерапрыемствства было арганізавана на аператывную і досьць якасна.

«НН»: Калі прынялі рашэнне, аба сваім вылучэнні?

МС: Такое рашэнне было прынятае на Сойме БСДП «Народная грамада» 23 траўня. Мы не афішавалі тады гэтае рашэнне, чакалі Кангрэса. Досьць нечакана я аказаўся адзінны кандыдатам ад «Еўрапейскай кааліцыі».

Цяпер вось адны віншуюць, іншыя спрачуваюць. Спадзяюся, што гэтае вылучэнне неяк застрahuje мяне ад турмы. Но перад дзвiома папярэднімі прэзідэнцкімі кампаніямі на мяне за-водзілі крымінальныя справы.

«НН»: Людзей хопіць, каб правасці паўнавартасную выбарчую кампанію?

МС: Думаю, што так. Кангрэс мог бы быць больш шырокім, калі бы улады далі іншую залу. У гэтай жа быў пэўныя квоты ад кожнай арганізацыі, і яны бы былі выкананы.

«НН»: З якімі лозунгамі і абя-цяніямі пойдзеце на выбары?

МС: Думаю, што для іх выпра-цоўкі трэба будзе правасці яшчэ адзін Кангрэс. Плануем яго ў пачатку наступнага года ва Украіне.

«НН»: Ці магчыма аўяднанне з іншымі апазыцыйнымі кандыда-тамі?

МС: Так, мы гатовыя да супра-цоўніцтва. Пачакаем, каго вылу-чаць Аўяднання дэмакратычных сіл, можа яшчэ хто. Ёсьць наша стратэгія, якая была прынятая Кангрэсам, і калі імаверы канды-дат згодзен з ёй, то мы гатовыя з ім працаць.

Самае галоўнае, што я хачу за-значыць, кандыдат павінен быць га-тавы абаранець сваёй перамоги на-нат у выпадку небяспекі для ўла-нага жыцця.

«НН»: А што након супра-цоўніцтва з Мілінкевічам?

МС: У Мілінкевіча быў шанец на мінульых выбарах. Ён не зусім добра ім скарыстаўся. У 2006 годзе ў яго была разгубленасць, низведнанне, што рабіць. Не хоча-ца, каб гэта паўтарылася. Я ду-маю, што Мілінкевіч мусіць знайсці сабе нейкую іншую функ-цию.

Што да праектаў Руху за Сва-боду, накіраваных на падтрымку ўрэпейскага выбару Беларусі, то мы гатовыя іх падтрымліваць. Я сам прыйду на форум, які рыхтуе на кастрычнік Аляксандар, калі ён будзе непалітычны.

«НН»: У 2010 годзе шанцы пе-рамагчы ёсць?

МС: Наша справа не лічыць шанцы, а змагацца. Толькі нейкай дзеяйнасці знаходзіцца водгук у людзей. Зараўляць сабе пазітыўны імідж. Калі нават шанцы на перамогу няма, то нас усё адно не зразумеюць, калі мы не паспрабу-ем.

«НН»: З якімі лозунгамі і абя-цяніямі пойдзеце на выбары?

МС: Думаю, што для іх выпра-цоўкі трэба будзе правасці яшчэ адзін Кангрэс. Плануем яго ў пачатку наступнага года ва Украіне.

«НН»: Ці магчыма аўяднанне з іншымі апазыцыйнымі кандыда-тамі?

Гутарыў Зміцер Панкавец

Мікола Статкевіч

нарадзіўся 12 жніўня 1956. Ён на два гады маладэйшы за Аляксандра Лукашэнкам. Старшыня аргамітэта Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі «Народная Грамада». Адзін з стваральнікаў знакамітага на пачатку 1990-х Беларускага згуртавання вайскоўцаў, якое дамагалася беларусізацыі войска, атрыманага ў спадчыну ад СССР.

У 1978 скончыў Мінскую вышэйшую інжынерную зенітна-ракетную вучэльню СПА. Кандыдат тэхнічных наукаў, падплкоўнік запасу. У 2005 быў асуджаны на два гады амбажавання волі за падрыхтоўку і правадзенне вулічных акцый пратэсту супраць выніку рэферэндуму 2004. Пакаранне адыбываў у Баранавічах і вёсцы Блонь (Лухавіцкі раён). Міжнароднай арганізацыі Amnesty International прызнаны вязнем сумлення.

500 чалавек узялі ўдзел у кангрэсе Статкевіча

Апазіцыя правяла першы
Кангрэс па вылучэнні
кандыдатаў прэзідэнты
на наступныя выбары.

Яго ініцыятарам быў старшыня аргамітэта БСДП «Народная грамада» і былы палітвізень Мікола Статкевіч. Кангрэс здолеў сабраць пяцьсот чалавек.

Кангрэс праходзіў у Палацы культуры МТЗ. З раніцы там прайшоў сход актыву саброй Партыі БНФ, які склікаў Лявон Барычэўскі. На заклік старшыні адгукнулася калімніхуць сабраць чалавек. Шмат хто форум вырашыў прабайдзатаваць. У тым ліку адзін з найблізкіх імаверных пераемнікаў Барычэўскага на пасадзе краініка партыі — Аляксей Янукевіч.

У выніку на сход зарэгістравалася каля 220 ўдзельнікаў, у зале было больш за пяцьсот чалавек, але цяжка сказаць, ці ўсе яны быly длегатамі.

Мікола Статкевіч кажа, што ўсе суб'екты кааліты выканалі свае квоты. «Народная грамада» прывяла на мерапрыемства 250 чалавек, рух «Разам» Вячаслава Сіўчыка і Аляксандра Макаева — 200, аргамітэт сацыял-дэмакратычнай партыі «Свабода» Сяргея Скрабца — 100. Ад апошніх людзей быў досыць дзіўныя. Ад некаторых хлошаў, мікса какужы, патыхала алкаголем. Асаблівай цікавасцю до таго, што робіцца ў зале, яны таксама не вылучаліся.

Ужо па з'ездзе чуў, як адна жанчына-длегат казала суразумоўцу: «Нарэшце даведалася, хто такі Скрабец».

Кангрэс праходзіў у імклівым тэмпе. Асаблівых аборыкаванняў адносна стратэгіі і дэклараціі не было. Усе яны напярэдадні былі надрукованы ў «Народнай волі».

Пропанавалася іх зацвердзіць. Хіба што некаторыя жыхуленне выклікала рэпліка аб замене ў тэкстах «рускай мовы» на «расійскую». Згадзіліся на такія змены.

Ад початку не планавалася, што Кангрэс абыяр аздзінага ад «Еўрапейскай кааліцыі». Аднак на спра-ве выйшла інаки.

Галоўны рэдактар «Борисов-ских новостей» Анатоль Букас пропанаваў Міколу Статкевіча, а былы палітвізень Цімох Дранчук — свайго новага шэфу Сяргея Скрабца. Сіўчык і Макаев нікога вылучацца не сталі. Скрабец зняў Статкевіча.

Такім чынам, спадар Мікола за-стаяўся адзінным прэтэндэнтам. За яго прагаласавала большасць дэлегатаў. Супраць выступілі толькі 11 чалавек, якіх 22 устрымалі.

У свайгі інагурацыйнай прамове Статкевіч зазначыў: «Я не збираюся ўхіляцца ад гэтай адказнасці. Я гатовы змагацца. Я кажу не толькі за сябе. За мой 17 пакаленій м'яй сям'і, якая 600 гадоў служыла Беларусі. Я даю слова гонару ад імя сябе і сваіх працоўдцаў. Я пайду да канца. Я не звірну».

Першы адзін кандыдат ад апа-зіцыі ёсць.

Падобныя кангрэсы таксама збіраюцца правесці Аўяднання дэмакратычных сіл, а таксама Рух за Свабоду.

ЗП

Група дзіўных персанажаў зарэгістравалася на Кангрэс ад Сяргея Скрабца. Ад многіх з іх патыхала алкаголем. Пара заснуды праста ў зале. Іншыя цікавасці да выступаў таксама не выказвалі. Дый яшчэ пачалі задзіраць журналістаў.

Карніенка: «Палітычны імпатэнт Скрабец адзначаўся яшчэ і хлуслівасцю»

Чые людзі прыйшлі п'янымі на Кангрэс ўрэпейскага выбару?

Старшыня аргамітэта Сацыял-дэмакратычнай партыі «Свабода» Сяргей Скрабец выбачыўся за некарэктныя паводзіны некаторых з длегатаў ад яго групой. Падчас Кангрэса ўрэпейскага выбару і выказаў меркаванне, што гэта была прафакцыя: «Гэта, увогуле, не на-

шы людзі. Гэта людзі, якія належаць да аднаго вядомага грамадскага аўяднання, наядліна зарэгістраванага з вельмі падобнай назвай...» На сёняшні дзень яны ўжо самі прызналіся, што атрымалі заданне ад краініцца свайго руху дыскрэтызваць Еўрапейскі кангрэс». Віктар Карніенка, намеснік старшыні Руху за Свабоду, заяўляе, што гэта пакль: «Ніякага дачынення Руху за Свабоду не мае ні да тых падзеяў, ні да тых людзей, якіх нехта тома час-таў півам. Палітычны імпатэнт спадар Скрабец адзначаўся яшчэ і хлуслівасцю. Нас не цікавіць працы з людзьмі і не маюць канкрэтных вынікаў».

НН

Там, дзе гразі не баяцца

Рэпартаж з фестывалю альтэрнатыўнай музыкі і жыцця «Пустыя ўзгоркі».

Хтось афарбаваў свой чэрвень фестывалем Be2gether, ну а хтось — «Пустымі ўзгоркамі», што адбываўся ў тых ж дзянях ля вёскі Булгакава, на мяжы Смаленскай і Калужскай абласцей Расіі.

Сонца-дождик-сонца — фармат сёмага фестывалю. А гэта значыць, гразь. Брудныя дарогі паўсюдны і ногі быўша, па калені заплаканыя. Захарсты трактар «Беларусь», электрычнасць раз за разам знікае. Частка праграмы адмененая. Неврӯзона арганізатары. Ды, здаецца, без брудных ног было бы не так нешта, няправільна і нецікава неікс...

48-гадовы ўкраінскі хіп Ян прыядзік на кожны фэст. Ён робіць «растачкі» і міль вышынных мятылушак прадае. «Гут мора пазітыву! Надвор'е сёлета не вельмі, але ўсе, як дзеці, радуюца ў гэтай багне, з якой ледзь крадзілі не вылазяць!» — цешыцца ён. «Гразь — гэта і плошня», — размішчае хтось шыльдачку на ўзбочыне лясной дарогі.

«Пустыя ўзгоркі» — опер-аіг свабоднай творчасці. Шаснаццаць сцен: Зямля, Сонца, Пойна, Сатурн, Сірус... Ганараваў музыкі не атрымліваюць, а гасцім фестывалю набываць квіткі не трэба. Ахвяравані, валаніёрства, партнёрская дапамога — так і жывуць «Узгоркі».

Хто прыядзяе пафестываліц? Ды хто зайдзе. Напрыклад, шмат-

беларусаў. Напрыклад, хіпоўская дзяўчынка, якім натуральна і прыгожа хадзіць без станіка. Шмат-чимат дрэдлівых людзей і людзей з фенкамі. Панікі, што смокнучы гаралку, ды тыя, хто на тэрыторыю летніку наметы паліўшчыку не прымеа. Аўтостопшчыкі — дзяўчынка з Мінску, а хлопчыкі з Кішынёва ці Піцеру. І няштрашна ім развітаца раз-еҳаца пасля «Узгоркі», цалкам верагодна, назаўжды. Сустрэкаю каманду з роднага Брэсту, што адымасе кіно пра фестываль.

Рок, фолк, джаз, электронічына, рагі... «Птицы Тылобурдо», «ВПР і Фестываль всего на Свете», беларускія «Маланка orchestra» на чале з Лёнем Паўленкам, што з'ехаі, так і не выступілі з-за праблемаў з электрычнасцю. Украінскія «Atmósfera», маскоўскі «Elefant»...

Дзёрская рок-жанчына Умка трапляе сюды праз дожді і гразь, з прыгодамі. «Але гэта адзінае месца, куды я згодная прарываца з такай сілаю!» — кажа спявачка. Аточана на тоўпам, як гарланіць спевы пад павецицю. А потым з акустычнай гітарай і без мікрофона перамесціца на сцену. Аlik ж вось і электрычнасць, сонца вось! Крычаў, співаў і жартаваў тут наш зямляк Сяргей Пукст, якога слухалі ўжакіў. «Я задаволены выступам, хаты і ёсць адчуванне недачутгасці мянэ слуха-

чом», — кажа ён. А пагалоскі «Сёння «Адыс Абеба!» пачуць было можна задоўгата да іх выступу. Гэтых растаманскіх беларусаў тут чакалі, радасна фанасцімі кръкімі віталі.

А апрош музыкі, бывш тым авангардны тэатр (у тым ліку брэсцкі «Свабодны тэатр»), кіно, заняткі ётай, майстэр-класы па фота. Была нават афрыканскай вёсکа з сваёй экзатичнай культурай. Таксама лепка з гліны, шаманская практикі і медытациі, танцы-кружэнні дэрвішаш у шматколерных спадніцах.

«Можа, ты забыўся, што ўсё гэта свята для цябе?» — гучыць са сцэны. А над галавой неўдымнае неба, і лодзі танчані, карагоды водзяць. Але ўсё гэтае свята, жыццё гэтве — для мяне! «Узгоркі» прыгадваюць таму, хто забыўся, што ў жыцці ёсць радасць. Вось намётавы гарадок з агароджай — балонікавай пірляндай. Вось прыбіральня, расфарбованая сонейкамі і чабурашкамі. А ўсмешлівая дзяўчынка, стоячы пасярод лоднай дарогі, арэхі раздае.

«Узгоркі» прыгадваюць, што ёсць дабрачыннасць, узаемадапамога і ўважлівасць да прыроды. Гроши ад прададзеных ціплак з лагатыпам «Узгоркі» аддаць хворым. А пасля фестывальных дзён каманды добрахвотніка заспацяцца прыбіральніцы тэртыорыю. І многа-многа тут валаңштруя, на

МІСТЕЦТВО/JOURNAL.CC

якіх і прымаеца фестываль. Беларускі студэнт Паша ўладаваўся ў вегетарыянскае кафэ. «Я атрымаў не толькі адпачынак, але і іншым дапамог. Здорава, што аўдзядліліся людзі, у якіх ёсць суннастроенасць — вегетарыянства, напрыклад, і ёга». Можа быць, «Узгоркі» — гэта і не фестываль зусім. А казачная краіна, што пяць дзён выбухала колерамі, радасцю і сяброўствам.

Кацярына Безмясіцкіх

Беларуска выпускае сінгл у Нью-Ёрку

Спявачка Olyia, Вольга Казак, у хуткім часе мае выдаць свой першы сінгл. Ёй дапамагаюць такія вядомыя ў Нью-Ёрку выканаўцы RnB, як Чарльз Енсі, Брайз Джэннінг і папулярны гурт NJ5.

Вольга Казак нарадзілася ў Мінску, але гадавала ў Бронксе: яе бацькі, музыкі Альесь Казак і Валеяніна Пархоменка, выехаілі з Беларусі ў 1990 г. Іх сімейны фолк-гурт брэз ўзведзен у вечарынах, якія ладзілі беларускія дняўспара ў ЗША. Вольга вучылася на журналістку, але кар'ера RnB-спявачкі прывабілае не больш.

У рэпертуары Вольгі — не толькі англамоўныя

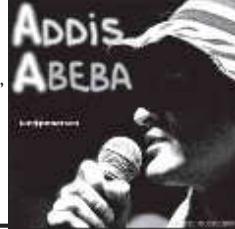
кампазіцыі. На яе саіце www.myspace.com/oyleamusics можна паслухаць песню «Белая Беларусь». З лёгкім амерыканскім акцентам, айранбішнымі ноткамі і цытатамі з Багдановічавай «Пагоні» Olyia выводзіць:

Беларусь, наша маці-краіна,
Ты зрабіла з нас моцных людзей,
Не загінулі мы і не згінем,
Будзем разам змагаца далей.

ЛК

ДЫСКАГРАФІЯ

Адыс Абеба

Шифроваться,
2009, addis-
abeba.adb.y

Аляксандар Саладуха

Всего лишь
50, Vigma,
2009

А-а-а! О-о-о!

У кампазіціі пра чабурашку
пракскокаюць ноткі псіхадэлу.

Мінска-гомельскі праект незаслужана заціснуты (самім сабой) у межы рагі. Гэты альбом даводзіць, што іх музычны кругліяд куды шырэйшы, а слоў хапае не толькі на апіяннне Джа. Класічныя песьні ў дадзеным кірунку, вядома ж, прысутнічаюць, і пасля першых трэкаў пачынаеш ужо нудзіцца, пакуль у чацвёртым не прырываеца брудная гаражнасць. Далей — болей: музыкі даюць цуднага фанку, залізаюць да джазу, рускага року, а ў кампазіцыі «Чабурашка» праскокаюць ноткі псіхадэлу (дасцінна гісторыя пра тое, як герой песьні надта хадзеў чабурашку, але ніхто яго не дарыў, таму ён сам сабе прыляпіў вушы).

Бліжэйшыя суродзічы «Адыс Абебы» — «Ляпіс» часоў «Залатых яйцаў» да групы «Ноль». Часам вакаліст Дзіма Іваноў надта хіліца ў гэтую рускарэспубліканскую эстэтыку, апіяваючы побытавую рамантыку з паходам па віно ў краму і пошукам недапалкай у блізанчыні з-пад кавы. Больш удала ў «адысаў» выходзіць песьні на адзвінчыны темы — смерць, каханне, шчасце, дзеці. «Шифроваться» — альбом надзвычай станоўчай музыкі з любоўю зробленай і са шырэйшым пададзенай. Застаецца толькі шкадаваць, што не прадаецца кружэлачка ў дыскарніях.

Трыб'ют Саладуху ад працаўнікоў сцэны (беларускай трэш-поп-дыск). Тут ёсць усё: непрэхаваны хрыбт, што шансонам замацівае, няумелы рэп з смешнымі дзяявымі ўсходнімі, рэстараннымі гітарнымі запілі і надумана душараздзіральнай балады. Асабліва ўдала пяеща ў Марыял пра «царычні зелёныя глаза» (а-а-а!). Сам Саладуха таксама не дае засумаваць, выводзячы «Каліна-каліна, цвіла, цвіла» (о-о-о!). Выконваюць песьні з рэпертуару 50-гадовага спявака ў асноўным людзі маладыя, вядомыя з жорсткіх тэле- і радыёшоў. Мог бы ўпрыгожыць праект спэй Кулінковіча пра чужую-мілую, але мікрофон дали толькі сваім. За выняткам нейкай па-дзіцячаму добрай і наўнай песьні пра «Заварожаную фію» ў выкананні нью-Берасці і больш-менш уежнага напеву для тых, каму за трыщца — «Сотні кілометров» дэуты Саладуха-Драздова, рэй тут вядзе каласальная безгустоўнай песьні і адсунтнай уяўлення пра сучасную музыку.

Сяргей Будкін

Усходні фарпост

Орша—Ляўкі—Копысь—Александрыя: маршрут, на якім можна пабачыць выдатныя помнікі архітэктуры і сведкай гісторыі.

Піша **Сяргей Харэускі.**

Агляд Орши треба пачынаць з Замчышча. Цяпер на ім ёсьць адмысловая пляцоўка з памятным знакам, адкуль раскрываючы самыя цікавыя віды на горад. Шэсць гадоў таму праста ў гародах пад гарой ў 2-м Замковым завулку былі, нарэшце, знойдзеныя магутныя падмуркі з валуноў першага туэтшага замка. Знойдзеныя былі ў тых замковых мурас кераміка, кулі, стрэлы і жалезнае ядро. Магутны быў замак: досьць ускрацана на стромыя вал і агледзеца.

А яшчэ на Оршу файна глядзеецца з Дняпра, з чайна: упартая плынь, старыя дамы, чародыя агародаў, манастырская муры Күцейны, суток з Аришцяю... Гледзячы на крутыя днепровскія берагі, разумееш дух этага месяца, што паўстала на ўрадлівай зямлі на скрыжаванні старых гандлёвых дарог. Адсюль паходзяць старадаўніе «Аршанскае Евангелле» і ўнікальныя «Аршанскі кодэкс».

Тут дзеялі дзесяткі велічных праваслаўных і каталіцкіх храмаў, кляштары бернардзінцаў, францішканцаў, кармелі-

таў, дамініканцаў, бенедыктынцаў, брыгітак, марыявітак, трынітараў, базыльянай. Але несупынныя войны з Москвой перыядычна зводзілі амаль на юшце драбак аршанцаў. З 5 тыс. жыхароў Орши ў 1772 г. засталося ўсяго 793 чалавекі.

Дзіўна бачыць у сучасным горадзе сведчанні сіве мінуўшчыны: шыкоўны кляштар дамініканцаў з касцёлам Язэпа, два манастыры на Күцейне, уноўленыя ў апошнія гады, самы стары кляштар бернардзінцаў у стылі барока, дзе цяпер бальніца, але надзвіні ў добрым стане, дзе ў калідорах можна ўбачыць крывковыя скляпенні ды мудрагелістыя абрисы атвары арак на лесвіцах. Яшчэ цалыя кляштар францішканцаў, вялікі базыльянскі манастыр... Зіхіцца залаты купал адуўленага езуіцкага калегіуму...

Пад вокнамі дома, дзе колісь жыў Уладзімір Каараткевіч, стаіць цяпер бронзавы «Нулявы кіламетр», які ўпрыгожыў старадаўні магдэбургскі герб Орши. У дому, дзе некалі быў радом, цяпер музей Каараткевіча, а недалёка і сімпатичны Прыднепровскі парк, а за ім ізноў суплёт старых вуліц, што то ўздымаюцца, то спускаюцца да вады...

Смаляны

Орша пасля «Дажынак» выглядае

фарсіста, а вось большасць вёсак закінутыя. У Смалянах стаіць занядбаная царква Святога Аляксея і вялізарны, велічны нават у сваім занядбанні касцёл дамініканцаў. На ўскрайку мястэчка віднесьцца аскабалак шыкоўнага ў свой час замка Сангушкай. Замак атрымаў назыву Белы Ковель у гонар княскага котліща Сангушкай ва Украіне. Рэнесансавая ляпніна вакол колішніх комінаў засталася напамінам пра лепшыя часы. Белы замак разбурылі яшчэ трыста гадоў таму, у час Паўночнай вайны, і ў XIX стагоддзі канчатково прадалі на цэглу. Ад тae пары смаліянскі замак застаўся самай велічнай у Усходнім Беларусі рамантычнай руінай. Над панарамай Смалянай цяпер пануе вялікі драўляны Спасаўскі храм. Гэта ўнікальная царква ў духу барока: яе купал тримаюць вялізарныя драўляныя калоні, вычасаныя з цэльных сасновых камлёў. А літаральна пару гадоў таму ў сутарэннях, пад драўлянымі храмам, быў знойдзены падземны, мураваны храм, які цяпер аднаўляюць. Яго катакомбная прастасць і дзіўны светлавы эффект, які ствараюць акенцы, робяць моцнае ўражанне. Як і старыя абразы, якія тут ацалялі. На смаліянскіх каталіцкіх могілках захавалася могіла Тамаша Зана, прыяздзеля Міцкевіча, слыннага рамантыка пачатку XIX стагоддзя.

Ляўкі

Па дарозе з Орши ў Копысь варта на ведацца ў Ляўкі. Тут меў дачу Янка Купала. Ён атрымаў гэту леснічуку ў 1935 г. ад урада БССР. Сам Купала запраектаваў хату, пабудаваную на беразе Дняпра. З акон дачы раскрываюцца та-кія даллягіды, што аж дух займае. Супрацоўніцы апавядоць: у музее стаіць старыя чорныя «Шэўрале» пэзта, а выдатны помнік Купалу быў створаны Анатолем Анікейчыкам ў бясконица, здеацца, далёкія ўжо 1970-я... Дняпро тут чисты. Хто не акунаўся ў халодныя Днепровыя воды тут — не бываў, лічы, у Ляўках...

Копысь

А вось і летапісная Копысь, якая стала вядомай на ўесь свет нечакана. Як і нечакана ў нашым свеце шмат чаго робіцца.

Орша

вялікі горад з вялікай гісторыяй. Аршанскі замак збудаваў Вітаўт. У яго пакоях блесцаваў Канстанцін Астрожскі, святкуючы вялікую перемогу 1514 года. Аршанец Андрэй Кабыла, баірын аршанскі, у XIV ст., паехаўшы на службу ў Москву, даў свае гены царскай дынастыі Раманавых.

З Оршы пісаў свае «Лісты» Філон Кімі—Чарнобыльскі — стараста Аршанскі і ваявода Смаленскі. Пасля Кімты пасаду аршанскага старасты доўгі час займалі Сапегы. Адсюль рушыў Аршанскі харунжы, легендарны герой Самуэль Кіціч, правобраз Анджея Кіціца ў рамане Сянкевіча «Платоп».

У 1630—1650-я у Оршы пры Куцеінскім Богаліўленскім манастыры працаваў геніяльны друкар Спрылон Собаль. Собаль выдаў у Оршы першы беларускі «Буквар», сам прыдумаўшы эзате слова, вядомае цяпер усім усходнім славянам з маленцам.

А ў 1812-м інтэндантам Оршы імператар Напалеон прызначыў Анры Мары Бэйля, вядомага ў свеце як Стэндаль, класіка еўрапейскай літаратуры, які знайшоў тут і сваё каханне.

У 1813-м сюды прыехаў геніяльны Іван Насовіч, выбітны лексікограф, стваральнік першага класічнага «Слоўніка беларускай мовы». Тут ён працаваў настаўнікам і інспектарам Аршанскага духоўнага вучылішча. На жаль, ніводнаму з сузор'я гэтых зорных постачці ў Оршы помнікай пакуль няма. Толькі Собаль ёсць прыгожая шыльда на адrezтаўранай царкве ў Куцеінскім манастыры. Затое ў Оршы ёсць помнікі Леніну і Гуліверу з карузілкам.

Ёсць у Оршы і помнік Каараткевічу. Апроч Каараткевіча, адсюль родам мастак Мікола Купава, лідар Хрысціянскай дэмакратіі Павал Севярынец і, з другога боку, колішні старцыня КДБ, Леанід Ерын. Каму паставяць помнікі нашчадкі?

Тут нарадзіўся Лукашэнка. Дзякуючы гэтай акалічнасці, дарога ад Орши сюды — праста ручнічок. Копысь стала відным турыстычным цэнтрам Беларусі!

Першы горад тут паўстаў яшчэ ў Сярэднявеччы. Радзівілаўская Копысь была буйным цэнтрам Рэфармациі, мела вялікі кальвінскі збор і бібліятэку. Наайбольшая памятка ў мястэчку — велізарная гарадзішча.

Пацікаўцеся чорнімі зайцамі, што некалі вадзіліся тут у мностві і нават патрапілі на гарадскі герб.

Пацікаўцеся і тутгэшай керамікай. Капыскія майстры робяць выдатныя збаны і гладышы — добры ўспамін пра край над Дніпром.

Александрыя

З копыскага замчышча адкрываеца від на заднепройле, на вёску Александрыя. Там, на высілках, рос Лукашэнка. Адсюль паселішчы злучаў паром, але нядаўна на прэзідэнцкую радзіму паставілі мост. А месца, дзе стаіла хата Лукашэнкай, адзначылі алтанкай.

Александрыя выглядае сёня як нямецкі бург, перанесены за тысячу кіламетраў на ўсход. А можа як пацёмкінскі вёска, якія акурат уздоўж Дняпра стаіў калясыці святлайшыя кізяз? Скончыце сваё падарожжа павучальным на веданнім гэтага мілага астраўка шчасліва будучыні.

Абразы XVII ст. пад купалам смаліянскай царквы.

За што ми (не) любім Анджаліну Джолі?

Усынайлені—удачаванні, Брэд Піт, пафасная акторская ігра, Білі Боб Тортан. Мы вырашылі скарыстаць 34-ы дзень народзінай Анджаліны Джолі, каб зразумець, чаму мы любім я і ў адначасе так любім ненавідзець. Пяць рэчаў, якія нам падабаюцца ў кіназорцы, і пяць, якія не.

Чаму нам даспадобы Анджаліна Джолі?

1. Бо яна — шчырая душа. Пасол добраі волі ў ААН. Ёй сапраўды баліць за галодных дзетак у сцене, дзе яна перевадзіць процыму грошай на добрачыннасць.

2. Бо яна таксама прыгожая, а некаторыя скажуць, што нават дасканальная. Вось прыгайдайце, калі вы ўпершыню яе пабачылі: вочы, вусны, грудзі, спакуслівая ўсмешка... Не

так ужо шмат жанчын, якія столькі разоў займалі месца самай звалівай і пекінай жанчыны планеты.

3. Удачаваннія ў ўсынайленыя дзеці. Мы яшчэ не ведаем, як будуть выглядаць яе будучыя близняткі, але наўяўня, усынайленыя — тэхі зорачкі ясныя! Ну як такая мама можа быць зневіднай знакамітасцю?

4. Красавіца мае «Оскара», што сведчыць пра яе алоранасць і пра тое, што яна стараецца, працавае над сабой. Любіць дзецей і любіць працаўшчыні, а нашу думку, спалучыць кар'еру і сям'ю — несумнены поспех.

5. Брэд Піт. Звяза яго, не звяза — якая розніца! Ён што, бычокнейкі?! Галоўнае, што цяпер яны — звышшара, і мы, у прынцыпе, не відаванці ні Эндржы, ні Брэду. Ёсьць адчуванне, што злучыла іх якраз найўпішыаша воля. І варты зацеміць, што Джолі аброва роўні: красунчыкі, не дурнога і не без таленту. У дадатак гэта яскрава кажа, што Анджаліна ясна

ўсведамляе сваю прыгажосць.

Чаму мы любім ненавідзець Анджаліну Джолі?

1. Дараражэнская, можа хопіць гэтых паказчынных плаесдак па добраі волі, з дапамагай бліжнім у г.д.? Чалавечства вас ужо і так палібла. Выглядае пафасна, прыблізна як вінша ж акторская гульня (ада яе мы яшчэ дойдзем). Праўда, Анджаліна ахвяруе вялікія сумы, але чаму інфармацыя пра гэтыя грошавыя пераводы трапляе ў кожную газету? Мільёны людзей штодня робяць ахвяраванні, і ніхто не піша пра іх. Чаму Анджаліна павінна абавязкова публічна паведаміць, што гатовая сфераграфіваша зблізіўнікамі за шматмільёны гарнір, кабі перавесці прыбыткі ад здымкаў на добрачыннасць? Што, дараражэнская, ніколі не чула пра ахвяраванні ў сакроце?

2. І хопіць іграць так пафасна. Ну і што, што атрымала «Оскара»?! Можа, тым годам іншыя былі праста горшыя? Анджаліна, будзьце прасцейшай, і да вас паяцніцца людзі.

3. Білі Боб Тортан. Хай даруюць яго прыхільнікі, але што такая дзяўчына, як Анджаліна, рабіла побач з ім? І чаму трэба было насіць выбарку яткі крыві ў медальоне? Што, на выпадак пераліція крыві, калі яна чарговы раз зробіць татуяванку ці сваё ўлюбёнае шыраванне на скучы? І нават парнаграфічныя інтар'ю, якія яна шчодра пастаўляла прэсе, у якіх распавядалася, дзе і як яны з Тортанамі бавіліся сексам. Варты зацінчыць, што ўсе выбрыкі не дадалі ей да жаданага іміджу «кепскай дзяўчыны», бо яны былі праста вартымі смеху. Цяпер маєм, што маєм: татуяванку можна памяняць

ці звесці, а вось разом — наўрад.

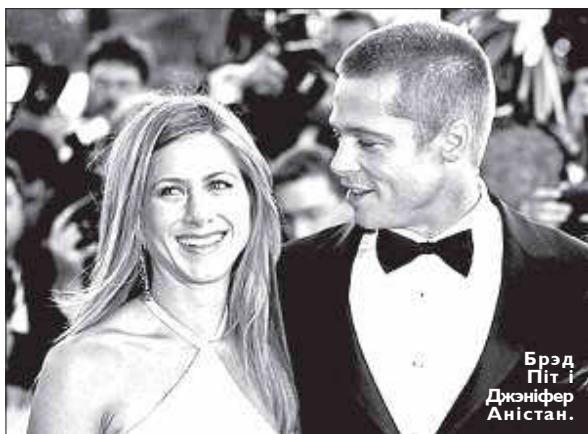
4. Брэд Піт і Джэніфер Аністан. Ведаце, спадарыня Джолі, такіх? Яны былі галіўдскай парай серыі «Най», наўпрыгожайшыя, наўпрыемнайшыя, пакуль вы спадарыяня Джолі, не вырашылі прысадзіць палоўку эгата Браўніда. Яму таксама, канешне, трэба надаваць па галаўе, але гэта ўсё ж наш дзені нараджэння. І не спрабуйце сказаць, што вы началі сутракацца з ім пасля таго, як шлюб распаўсіўся, бо ў вас жа самой вырвалася, што тое здарылася да разводу. А кожнае жанчына засведчыць, што эта ўжо занадта.

5. Увага! Для тых, хто прыбыў толькі што: Анджаліна Джолі абыш-

ла на круг саму Опру Уінфры, калі, паводле часопісу «Форбс», была абрана самай «моцнай знакамітасцю». Ой, сапраўды, яшчэ адзін недарэчны напышлівы тытул — толькі эгата нам бракавала! Але: абісці саму Опру, якую мы любім ненавідзець яшчэ болып, дзе Анджаліне сяю-такую перавагу.

І нават калі пасля эгата ўсяго вы, шаноўныя, так і не сферагравалі ўласнае меркаванне наўконт Анджаліны Джолі, ці вам праста не цікава, усё роўна пагадзіцесь, што гэта дзяўчына цікавіць, што эта не здвойніць, і так ці іншакі яна вартая, каб яе павішаваць з днём народзінай.

Лізавета Кавальчык

Брэд Піт і Джэніфер Аністан.

Шэрлак Холмс у Горадзе Анёлаў

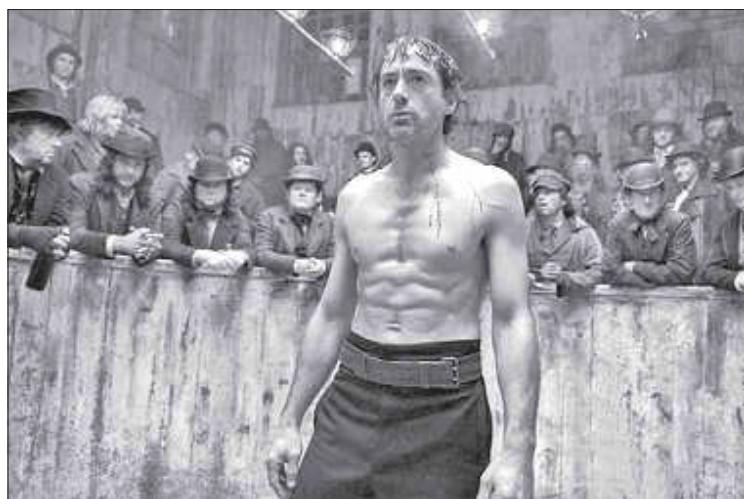
Галівуд здымает два новыя фільмы пра Шэрлака Холмса.

Шэрлак Холмс па-ранейшаму адзін з найвядомейшых літаратурных сышчыкаў на планете. Конан-Дойль, 150-годзе з дня нараджэння якога адзначаецца сёлета, стварыў образ, які па-ранейшаму натхняў многіх, а пагатоў галіўдскіх кінасцэнтарысту, то бок тых, хто спакон веку стрыг купоны з экранізацыяў вядомых літаратурных твораў.

Колькісць пародый на шэрлакхольмсаўскую сюжэты ў кіно дараўнівае колькасці сур'ёзных фільмаў па кнігах Конан-Дойла. Першы замах на класічны (лолъка, кепі і поўная адсутнасць рамантычных сувязяў) образ Шэрлака Холмса адбыўся ў 1939 г. Самі брытанцы, незадаволены запрыстайной вікторыянскай спадарынай, знялі некалькі фільмаў з Базылам Рэтбарнам. Яго герой дзейнічае ў сярэдзіне ХХ ст. і малзўніча глядзіцца побач з новымі апанаентамі, зламынікамі-нацыстамі. У Беларусі гэты чорна-белы міні-серыял круціц на пачатку 1990-х.

У савецкім кіно, прац пару гадоў да гадоў пасля з'яўлення «найлепшага Шэрлака Холмса ўсіх часоў і народаў», прыгожамбрэвага Ліванава, з'явілася эмансіп-стужка «Мой папішчотка хаканы дэтэктыў». Дзеве яе галоўныя герояі — Шэрлі Холмс і місіс Ватсан.

Неўзабаве пасля таго, як лонданскі сышчык паказаў свой рымскі нос на Галівудзе, на яго зрабілі фільм-пародию «Без адзінай за-

чэпкі» (1988 г.) з Майлслам Кейнам (ніядайна ён граў лёкай Альфрэда ў «Бэтмене»).

І там усё перастаўлены месцамі: таленавіты сышчы, выдатны літаратар і фенаменальні піар-менеджэр Ватсан наймае актора, п'яніку і скандаліста, раскручваца Ватсаніўскую кнігі. Але прафесар Марыярыці выкрадае Ватсану. І бесталковаму, але, у адзінственне ад Ватсану, сышчыраму і дзесьці нават станоўчаму Холмсу, дзядзінца, ратуючы сваё стваральнікі, са-

мастайна перамагаець злачыннага прафесара.

І сёлета ў горадзе Анёлаў, Лос-Анжэлесе, зноў кіпіц праца, каб чарговы раз дастасаваць образ Холмса да кіно. Вядома, на фоне ў кадры будуть знакамітасці «кацілкі» і каптуркі вікторыянскай эпохі, але як выглядаць ме сам геній вышку?

Шэрлак Бонд

Першую стужку ставіць Гай Рычы, ства-

ральнік жорсткага «Карты, грошы, дзве рулі». У яго фільме «Шэрлак Холмс» галоўную ролю грае Роберт Даўн — малодыя, Джуд Ло прыкідае на сబе гарнітуру доктара Ватсаны. Фільм пастаўлены хутчэй паводле Конан-Дойлевых твораў, а па вытворнай: за аснову ўзяты графічны раман Лейнэла Віграма. І эгата не адзіна новаўзядзенне. Дзядзічка Холмс прадстаўлены не меншым жыгала, чым Джэймс Бонд. Сышчык заўсёды готовы (як прыніта ў XXI ст.) кінуцца ў галавакрутны экшн. Ён не толькі вырывае злачынствы, але і ганеца за злачынцамі, дзякуючы натроніраваным ціглікам, не забываючы прадзманістраўца іх (на зайзрасць бляявай шальме Даніэлю Крайту). А сае адносіны Холмс (на фота) і Ватсан цяпер высылаюць не ля каміса, а на баксёрскім рынку.

Шэрлак Холмс з Алма-Аты

Другі фільм цікавы не мениш. Ён пакуль толькі здымается, а яго сюжэт не надаёт вядомы. Відома адно: вобраз сышчыка будзе ўвасабляць (валіцца адразу!) Саша Барон Коэн, ён жа прасунуты цемрапал, казахскі журналист Барат. Нас чакае напраўду балаганнае відовішча: цынчы, з'едлівыя і вульгарны Коэн не перапусціц, каб не пастроіць кепі з усяго і ўсіх, падпісціца непаліткарэктныя жарцікі, выкачыц на гроцы свайго ж героя. Не мени камедыі Віл Фэрэл («Зуландэр») будзе на падхвадзе ў ролі Ватсаны. Цікава, як цяпер павінна гучыць праграмная фраза сышчыкавага брата Майкрафта Холмса: «Пазнаёнмесься, эгата мой брат Шэрлак Холмс?» Няўжо: «Пазнаёнмесься, эгата мой брат... Барат».

Ліза Кавальчык

Ахвары бяздарнага рэжыму

Мінск у першыя дні вайны ва ўспамінах відавочцаў.
Піша Алег Дзярновіч.

Пачатак вялікай вайны ў Мінску сустрэлі амаль будзёна. У нядзелю, 22 чэрвень 1941 года, прыйшло чудоўнае сонечнае надвор'е. Паводле ўспамінаў сведкаў падзеі, мала хто з гараджанаў звяртаў увагу на аддаленых гукі выбухаў — усе прызычайліся да вайсковых вучэнняў і вучэбных трывоў.

У гэты дзень маскоўскі МХАТ у найлепшай тэатральнай зале Мінску, у Доме Чырвонай арміі, даваў дэйны спектакль «Школа зластва» паводле Шэрыдана. Спектакль пачаўся а 12-й. Пасля антракту, калі гледачы наладзіліся на другі акт, паднялася і адразу апушцілася заслона. На авансцену выйшоў чалавек у вайсковай форме і будзённым голасам заяўві, што на савецкую краіну вераломна напала фашыстычная Германия. Пасля ягоных словаў у зале наступіла ціша. Вайсковец упэўненым голасам заклікаў да спакою, картотка паведаміла пра выступ па радыё Молатава і напрасці не панікаўца.

Ніхто не інфармаваў, што рабіць

У панядзелак, 23 чэрвень, трамвай, асноўны гарадскі транспарт, з'явіўся на вуліцах своечасова, і гэта ўпрадкавала гарадскую жыццё. Ноч прайшла спакойна, але на світанку зноў пачаліся ўжо блізкія выbuchі бомб.

Многія людзі ведалі, што ў новабудоўлях маюцца бамбасховішкі. Ужо ў першую ноч некаторыя заначавалі там. Таксама частка насельнікі драўляных дамоў перараблалася да сваякоў ці скляроў у мураваныя будынкі, якія падаваліся больш надзеінай. Паветраныя налёты на трэці дзень развеялі гэтых ілюзій. Як прыгадва ўсіх на татах мінчанкаў тых гадоў Ася Адам, цагляніны дамы, што ўзвышаліся над наваколлямі, ахрыніца першымі пад ударамі невялікіх бомбаў, а драў-

Калона ваенапалонных на мінскай вуліцы.
Першыя дні вайны.

лянія хачіны і нават халупы на ўскрайках застанутца ізлымы.

Гарадская ўлады нікі сябе не прайяўлялі, хіба што па радыё перыядычна рэкамендавалі не паддавацца паніцы.

Раніца трэція дня пачалася з паветранай трывогой, але гараджанам па-ранейшаму не было зразумела, што рабіць. Трамваі ездзілі, работнікі дысыплінавані кіраваліся на прану. Іншыя спрабавалі займацца паўсядзённым клопатам.

Але хутка ад няпэўніцтва не засталося і знаку — на Мінск ахрыніца шквалом бомбовых удару. Відавочцам падавалася, што бамбованне мэтанакіравана вялося па жылых дамах — усе значныя новыя ўрадавыя будынкі ацалелі.

Арганізацыйны дзеяннія па эвакуацыі не было. Відавочна, паніка ахапіла і кірауніцтва. Разгубленасць начальніцтва тлумачылася таксама тым, што ў яго складзе пасля вынічальных рапраптў было шмат новых людзей, не так даўно прысланых з цэнтральных раёнаў Расіі. Яны так і не паспелі асвоіцца з гарадской гаспадаркай.

Начальніцтва збегла першым

У гэты трэці дзень многія

кіраунічыя работнікі, скарыстаўшыся даручаным ім транспартам, вывозілі свае сем'і і хатні пажытак. Некаторыя начальнікі наўпрост казалі: «Прадпрыемства больш не існуе, я ўжо больш не дыржтар, рабіце так, як ведаце». Траба сказаць, што ў людзей, выхаваных на безумоўным падпарадкованні начальніцтву, такія слова нараджали пачуццё безвыходнасці.

Тут ужо пачалі ратавацца, як хто мог. Гараджане кідалі жыт-

камі ў Мінск з усходу накіроўваліся марадзёры. Пасля бамбёжак кватэры гараджанаў рабіваліся.

У тыхіх сітуацыях трагічнае часам перапляталася з камічным, і наадварот. Сям'я аднаго савецкага работніка, па якую быў дасланы аўтамабіль, у той жа дзень вярнулася з паловы шляху па цешыні швейную машынку. Калі зноў сабраліся ехаць, аўтамабіль быў канфіскаваны вайскоўцамі. Сям'я з двума маленькімі дзецімі вымушана была застасці і перажыла акупацыю, стравіўшы з-за храброści адно дзіця.

Паводле прызнання сведкаў, усё вышэйшае кірауніцтва, міліцыя, НКДБ і нават кіраунік грамадзянскай абароны разам са сваімі штабамі пакінулі горад за тры дні да заніцця яго немцамі. Ніхто нават не спрабаваў гасціц пажары.

Лінія Сталіна стаяла без куляметаў

У тыхіх саміх дні, 26 і 27 чэрвеня, у гіганцкім катле на захад ад Мінска ў акружэнні апынуліся савецкія 3-я і 10-я арміі амаль у поўным складзе. Паводле справаздачы німецкага генерала фон Цыпельскіх, «у бітвах за Беласток і Мінск

25 чэрвень 1941 г. Зусім сакрэтна. ЦК ВКП(б) тав. Сталіну. ЦК КП(б) Беларусі тав. Панамарэнка. Дакладная запіска сакратара Брэсцкага аблкаму КП(б)Б М. Тупіцына

У Брэсцкай крэпасці на самай мякы трымалі дзве дывізіі, якімі на мірны час патрабавалася шмат часу для таго, каб выйсці з гэтай крэпасці і разгнушчыцца для ваеных апераций. Нягледзячы на сігнал ваеннай бяспекі, камандны склад жыў у горадзе на кватэрах. Натуральная, з першымі стрэламі сярод чырвонаармейцаў утварылася паніка.

Паведамленне сакратара Лунінецкага райкама КП(б)Б В. Аднісімана ў Наркамат шляху зносін СССР пра стан на Пінскім кірунку. г. Лунінец. Не пазней за 30 чэрвень 1941 г.

У горадзе поўна камандзіраў і чырвонаармейцаў з Брэстам, Кобрынам, якія не ведаюць, што ім рабіць, бесперарыўна прасоўваюцца на машинах на ўсход без усякай каманды.

...У Пінску самі ў паніцы падарвалі артсклады і нафабазы і аўтавілі, што іх бомбамі падарвалі немцы.

...Шлюць самалёты ў разбраным выглядзе, а сабраць іх няма дзе. Будзем вяртаць назад. Нам паказваюць нейкую невытлумачальную расхлябанасць.

Тэлеграма сакратара Гомельскага аблкама КП(б)Б Ф. Жыжканова і В. Сталіну. Гомель. 29 чэрвень 1941 г. Зусім сакрэтна.

Бюро Гомельскага аблкома інфармуе Вас пра дэмаралізуючыя паводзіны вельмі значнае колькасці каманднага складу: сходзіз з фронту камандзіраў, групавыя ўёўкі раскладаюць насељніцтва... 27 чэрвень група калгаснікаў Карналінскага сельсавета Гомельскага раёна затрымала і аблізбройла групу вайскоўцаў калі 200 чалавек, якія пакінулі аэрадром, не пабачыўшы праціўніка, і кіраваліся ў Гомель.

Дакладная запіска сакратара Брэсцкага аблкома КП(б)Б Т. Новікова сакратару ЦК КП(б)Б Г. Эйзінхаймеру. Гомель, 19 ліпеня 1941 г.

З горада адступалі неарганізаваны. У 7—7 1/2 ч. ранку сходзілі камуністы з аблкома партыі.

...У дарозе пад Слуцск застрэлена члены ВКП(б) Т. Трафімаў — нач. аддзела абл. упраўлення НКГБ, супрацоўнік т. Курусы і нач. Брэсцкага РА НКГБ т. Яршоў; яны былі прынятыя за дывверсантаў і застрэленаы нашымі атрадамі.

Дакладная запіска лектара Брэсцкага аблкома КП(б)Б С. Іофэ ў ЦК КП(б)Б. Гомель. Не пазней за 19 ліпеня 1941 г.

Знаходзячыся ў гарваенкамаце, мы назіралі, як з дамоў Беластоцкай вуліцы невядомыя людзі адкрылі ружэйны і

куляметны агонь па адыходзячых нашых вайсковых частках.

Выбішы шыбі і пераскочыўшы плот, мы апынуліся на іншай вуліцы. Па горадзе шынтарылі німецкія салдаты. Я і караспандэнт газеты «Октябрь» т. Рыбікі забеглі ў лёхі кінатэатру імя Горкага. Да 29.VI я, чакаючы Чырвоную Армію, хаваўся. Начаваў у сінагоге, паветы. Бей! Сведкам, як пад выгледам росчушки зброі німецкія салдаты рабівалі насељніцтва, пераважна забіралі боты, штаны, гадзіннікі, пасцельную блязну. Адзін салдат падыходзіў да рабочага друкарні і загадаў яму тут жа зняць ягоную рэпсавую кашулью. Салдаты забівалі без дзай прычыны. Расстраляны 18-гадовы юнак — яўрэй, які жыў на вул. Пятроўскай, толькі за тое, што зайшоў у свой дом, калі там немцы рабілі ператрус.

Моцна скарочана. Архіўныя дакументы цалкам апублікаваныя журналістам Сяргеем Крапівіным на pavu.by. Да тых запісік траба, безумоўна, ставіцца крытычна: іх аўтары, натуральна, імкнуліся паказаць сябе ў выгаднім свяtle. Аднак іх пасцілі непрыхаўшаная карціна рэаліі, у якіх вілінай краіна, што па сваім чалавечым і сыравінным патэнцыяле нашмат пераўыходзіла Німецчыну, супрэсаляла вайну.

было ўзята ў палон 328 808 чалавек, у тым ліку некалькі высокаўпастаўленых генералаў, захоплена 3332 танкі, 1809 гармат і шмат іншых трафеяў.

Німецкая група армій «Цэнтр», якая прасоўвалася праз Беларусь, значна саступала Чырвонай арміі ў танках (мела іх 1800), прайгравала таксама ў самалётах (1680 супраць 1789). Але небываючы поспех німецкай авіяцыі, які ўпершы дзень вайны ўзіміла на аэрадромах, а таксама ў паветры, 739 баявых савецкіх самалётаў, значна паспрыяў прасоўванню войскі Вімахту.

У сваіх успамінах, апублікаваных яшчэ ў 1966 г., генерал-палкоўнік Леанід Сандалаў прыгадвае ролю ў тых баях умацаваных раёнаў, названых пазней «лініяй Сталіна». Начальнік штаба 4 арміі палкоўнік Сандалаў у шляху на Слуцк патрапіў у затор. Ідучы ўздоўж калон, ён чуў размовы жаўнероў:

«Ну, хутка канец нашым пакутам. Затрымаемся ва ўмацаваным раёне, і тады немцы ўткніца ў яго мордамі.»

— А дзе ён ёсьць, гэты раён умацаваны?...

— Яшчэ вясной вывезлі адтуль усе гарматы і куляметы.

На момант запанавала цішыня...

— Ну што ж, вывезлі, значыць, вывезлі... Значыць, так траба было».

28 чэрвень ў пайднёвія ўскрайнях Мінску ўйшла 17-я танковая дывізія з групы генерал-палкоўніка Ганса Гудэрніана.

Гісторыкі адзначаюць, што падзенне Мінску і заніццё тэрорыстычнай ўсёй Беларусі было не толькі вайсковай паразай, але і спарадзіла палітычныя крызіс. Менавіта ў тых дні Сталін адышоў ад сваіх авабязяў і, рыхткы мінскага начальніцтва, выехаўшы з Крамля, схаваўся на дачы ў Кунцае. Быў момант, калі ў Савецкім Саюзе магла змяніцца сістэма ўлады, якую з вялікай цяжкасцю ўдалося ўтрымаваць верным Сталінам членам Палітбюро. У далейшым у гады вайны ў такіх маштабах крызіс уже не паўторыўся.

Самае масавае свята ліпеня

І 2 ліпеня ў Будславе, на Мядзельшчыне, адбываецца фест у гонар Маці Божай Будслаўскай, Алякунікі Беларусь.

Гісторыя Будслаўскай святыні пачынаецца з 1504, калі вялікі князь літоўскі Аляксандар падараваў паселішчу Буда віленскаму кляштару бернардынцу. Браты-бернардынцы распрачавалі кавалак пушы на ўзбрэжжы ракі Сэрвач і у 1530 пастаўілі там невялікую драўляную капліцу.

У канцы XVI ст. у Будславе ўжо існавалі касцёл і кляштар бернардынцу. Тады ж з'явіўся і славуты абраз Маці Божай. Стапатку ён належаў мінскаму ваяводу Яну Пацу. Ваявода прывёз яго з Рыму, пасля пераходу з кальвінізму ў католіцтва. Пац смерці ваяводы святіны перайшла да яго капелана. А той, у саю чаргут, ахвяраваў яе касцёлу.

Першыя цуды з абраза Маці Божай Будслаўскай былі апісаныя манахам кляштара Элеўтэрыем Зелявічам у книгі «Задзялка за заміл» (Вільня, 1650). Першы щод быў зафіксаваны ў 1617, калі да піццагодава сляпога хлопчыка Язапата Тышкевіча вірнуўся зрок. Пазней гэты хлопчык стаў видомым ксандон-кармелітам. У той жа дзень Радзік інайд Тышкевіч пазбавіўся ад падчайных хвароб, на якую ён хвараў сэмгаду. Зелявіч апісава, што сцены драўлянага касцёла былі заклеянія сотнямі паперак з просьбамі да Маці Божай Будслаўскай.

Да сірэдняй XVII ст. на месцы драўлянага пасцілікі наявні каменны касцёл. Для эмшччын цудаўнага абраза майстэр Пятро Грамель у 1649 стварыў разблёны алтар. А бернардынцы-злотнікі Герман Плюскі і Бенедикт Роман вырабілі срэбраныя аздобы для іконы — аклад з ажурной раму.

27 чэрвень ў Будслаў рушыць пілігрымка з Мінска (ідзе 5 дзён). Пасля ранішняй святой Імшы (8.00) на Катэдралі, літургіі і благаслаўлення біскупам вернікаў выходаць з праціці і ідуць вуліцамі Мінска ў напрамку Мядзела. З Чырвонага касцёла пойдзе пакутная пілігрымка (удзельнікі групы на прагуці ўсяго шляху захоўваюць сціслы з «хлеб і вада», а астатніе — з архікатады).

Таксама дабраца да Будслава можна будзе атوبусамі з Чырвонага касцёла і 2 ліпеня.

1 ліпеня — выезд у 17.00 і 19.00 (кошт 25 000). 2 ліпеня — выезд у 06.30 (кошт 20 000). Падрабязная інфармацыя і запіс на пешую і аўтобусную пілігрымку праз т.: (017) 200-44-15.

Таксама ў Будслаў ідуць пешая пілігрымка з Баранавіч (9 дзён), з Віцебскім дыяцэзіі (8 пешых групп і 1 група на роварах, агульная колькасць уделнікі — 1600 вернікаў).

Самая доўгая пілігрымка ў Будслаў — з Брэста. Яе ўдзельнікі ідуць 16 дзён. Працягласць трасы складае 500 км.

Летасць у санктарыйныя прыбылы калі 3 тысяч пешых пілігримаў. Усяго ва ўрачыстых набажэнствах ўзялі ўдзел калі 30 тысяч вернікаў.

Купалле

Купалле — адно з найзначайнішых традыцыйных святаў беларусаў. Сёлет ёсьць програма і для тых, хто хоча на Купалле засташацца ў стаці, і для тых, кому карыць віехаць «прыроду».

26 чэрвень ў клубе «Рэзактар» у 18.00 адбудзеся фестываль фольклорнай музыкі «Купальская кала». Атмасферу паганства і містычнасці створаюць гурты «Znich», «Litvintroll», «Падрэварацьцё» (Беларусь), «Кульп» (Украіна). Кошт квіткот ад 15 да 25 тыс. руб. Першыя троісткі пакунікоў блізкай атмасферы ў падрабунак дык. Падрабізак праз т.: (029) 649-08-46.

КАНЦЭРТЫ

Бартосік у Віцебску

Канцэрт Барда Энгітра Бартосіка адбудзеся **25 чэрвень** у Музычнай гасцёўні Віцебска (бул. Фрунзэ, 11). Пачатак у 18.30. Даведкі праз т.: (029) 712-11-11, (029) 323-98-46.

Гроднаджаз-2009

Упершыню міжнародны фестываль джаза пройдзе ў Гроднене **26 чэрвень**, пад дахам Новага замка. Будзе гучыць як традыцыйны джаз, так і фанк, свін, ф'южн. Удзельнічоў ўзяліць Беларусь, Літва і Польшча.

Тым, хто хоча ўз'яў удел на старадаўніх абрацах, варта наведаць «Купальскі вечар» у Музее народнай архітэктуры. Свята пачнедзя **27 чэрвень** з 17. У праграме: пляменне віянкоў, здабыванне «кывогва агню», народныя гульні. Кульмінація стане купальская вонгічка. Арганізаторы і грапаноць наведзімікі прыкладзяць з думу старыя рэцы, да якіх ёсьць жаданне пазбавіцца. Кошт бiletu ад 31.50 да 6300 рублёў. За дадатковую плату можна набыць сувеніры і наведаньні карчму. Даведкі праз т.: (029) 697-89-01.

Музей знаходзіцца за 4 кілометры ад МКАД за аўтадаринам «Малінаўка» і ўсёй Азіцо. Працяг з ад аўтадарынам «Падгор'е-Захад» аўтобусамі №203, 262, 363, 277, 325, 357 — да прыльніку «Луise».

Экспазіція Купалле прапануе з 6 на 7 ліпеня мастак Алея Пушкін. Абдуцьця з Углака — «дизайнерка» вонгічкі з ведамай, альтантычнай слевы, карагод і крупнік «Алея Пушкін». Можна будзе падагодзіць на вінку, скуншуца ды пасокасца праз вонгічку з Купалам і Купалінай. Падчас свята будуть абрацьці самыя прыгожыя здзіўліўні і хлопец. Пачнедзя Купалле калі 22. Калі прыедзе днём, зночкі папары щыць у пазні ды прыгатаваць шашлыкі. Уздзелу Купалілі блізкітасць. З сабою Пушкін просьці захапіць хіба наяды? да 0,5 літра меду і спірту для агульнага крупніку. Даведкі па т.: (029) 606-82-06 (Алея).

Ганна Кот

чатак у 18.30. Уваход вольны. Даведкі праз т.: (029) 649-08-88.

ІМПРЭЗЫ

Шагалаўскія дні

XIX Міжнародны Шагалаўскі дні, у межах якіх — лекцыі, мастер-класы, выставы, грамадскае аблімерканье, падзеяў будучага Міжнароднага Шагалаўскага цэнтра ў Віцебску, пройдзецца ў Віцебску 7 ліпеня.

ВЫСТАВЫ

«Набліжэнне»

Ад 20 мая да 20 чэрвена кожны дзень, акрамя панядзелка, з 10.00 да 17.00 у Музее Багдановіча (Багдановіч, 7а) праце ўчаства, грамадскае аблімерканье, падзеяў вінходаў. На сцену выйдзе 6 гуртоў: GARADZKIJ, KROK, Hair Rease Salon, Open Space, MUSICA, LIP.

Песні на слова

Наталіі Арсеніевай

30 чэрвень у «дальнай зале» Чырвонага касцёла пройдзе прэзентацыя дыска «З крывіцкай сям'і». Пашырнічныя песні і рамансы» на вершы Наталіі Арсеніевай. Пачатак 10 ліпеня.

У 1767 быў закладзены першы і камень новага касцёла. Велічальная базіліка пасцяла за 16 гадоў. Першы, стары касцёл, не зносілі: ён застаўся ў вігіліі баўкасга паміжніка храма, у яго можна патрапіць праз дверы і з толькага боку вілікага храма. Патрапіць, нібы ў іншую архітэктурную эпоху. З прыемствам скляпеніям, голавами грубавата-срэдзінніх і анёлаў на сценах. У малым касцёле і сені месціцца той драўляны, чорны з золатам, з фігурамі святыкі, алтар.

Да сірэдняй XIX ст. у Будславе быў аснаваны кляштар бернардынцаў. Тады ж з'явіўся і славуты абраз Маці Божай. Стапатку ён належаў мінскаму ваяводу Яну Пацу. Ваявода прывёз яго з Рыму, пасля пераходу з кальвінізму ў католіцтва. Пац смерці ваяводы святіны перайшла да яго капелана. А той, у саю чаргут, ахвяраваў яе касцёлу.

У 1858 новая ўлада зачыніла кляштар. Кляштарныя будынкі пасля здушэння паўстання на Каліноўшчыне былі перададзены царскім войскам, а пасля зусім разрабаваны. Заставіўся толькі вінтар.

Яго штодня бычы вучні першай будславскай гімназіі, створанай у Будславе ў 1918, яго вежы, высока ўзвышаючы над каваляўскімі лясамі, пэўні, сні, на Канадзе Старшинна Рады БНР Вінцэнт Жук-Грышкевіч, народжаны ў Будславе.

ЮЛІЯНДРАЗІЕВІЧ

жыццем і хутка гвалтоўна смерцю.

Хоць цэнтраштва святыня паспіла. Калі ў 1990-е з іконам Маці Божай знялі апаклы, каб рэстаўраваць, пабачылі, што яна нечалкіх месцах прабітая, прастrelеная і нават прарытаная.

Традыцыя пілігрімак у Будславі аднаўліася за не залежнасцю, на пачатку 1990-х. Ад таго часу тысячы вернікаў з апарыфі дасягнілі сям'ічнымі свечкамі. Шырэліася і традыцыйны фесту. На 1 і 2 ліпеня ў Будславі з'яджаліся тысячы паломнікаў усіх канфесій. Пазней, у савецкі час, касцёл не перальняў дзеянісці. Ніводная спроба стаўліцтвы ўзбраўшася касцёл не атрымала. А замах мяцовага сельсаветчыка на цудоўны абраз Маці Божай, какуць людзі, скончыўся для яго вар-

Расклад урачыстасці

I ліпеня, серада:

12.00—17.00 — Сустрача і прывітанне пілігрімаў

18.00 — Святая Імша для пілігрімаў (цэлебруе біскуп Уладзіслаў Блін) 24.00 — Культурніца ўрачыстасці — працэсія са зічамі вакол Краснай плошчы. Сустрача абраза Езуса Мілосэрднага і рэліквія благаславленага кс. Міхала Сапоцкі. Святая Імша (цэлебруе арцybіскуп Тадэвуш Кандрусеўч)

2 ліпеня, чацвер:

2.00 — Моладзевая праграма (музычна праграма у палатачным мястечку)

2.00 — Святая Імша з східнага абраду, Акафіст (спяваете хор Грэка-каталіцкай Царквы)

4.00 — Адарацыя Найсвяцейшага Сакраманту (у базыліцы)

6.00 — Святая Імша перед абразом Маці Божай (цэлебруюць айцы бернардынцы)

10.30 — Святая Імша (цэлебруе кардынал Казімір Свентэк). Выстаўленне Найсвяцейшага Сакраманту, працэсія. Гім «Te Deum laudamus»

13.00 — Святая Імша (на польскай мове; цэлебруе біскуп Аляксандар Кашкевіч)

ТЭАТРЫ

24 чэрвень

Музычны тэатр — «Вясёлая ўдава»

Тэатр оперы і балета — «Дон Кіхот»

Тэатр імя Горкага — «Адзіны сладкем»

Тэатр юнага гледача — «На-такі звар язелага муз'ю»

Тэатр-студыя кінаактора — «Філумена Мартурана»

Тэатр беларускай драматургіі — «Чорны квадрат»

Купалаўскі тэатр — «Паўлінка»

Купалаўскі тэатр — «Ядўга»

26 чэрвень

Музычны тэатр — «Лігучая мыш»

К3 «Мінск» — «Радзіна»

Тэатр-студыя кінаактора — «Забыць Герастрата»

Купалаўскі тэатр — «Паўлінка»

27 чэрвень

Музычны тэатр — «Барадзьра»

Музычны тэатр — «Бураціна»

Тэатр оперы і балета — «Яўгенія Апенік»

Тэатр-студыя кінаактора — «Лекачынічныя чалавекі»

Купалаўскі тэатр — «Каханне ў стылі барока»

Купалаўскі тэатр, малая сцэна — «Гендерзьбл»

28 чэрвень

«Тэатральныя кайчэў» — «Субіліцця ў каханні»

Музычны тэатр — «Дон Жуан у Севільі»

КІНО

Рэшткі кінафармату

На гэтым тэдні ў мінскім кінатэатры «Цэнтральны»

дэмонстрацыйная праграма аўтарскага кіно «Рэха Кіна-фармату».

Стужка «Масай — ваяры дажджку»

пройдзе 25 чэрвень, у чацвер. Гэта французская драма з афрыканскімі акторамі. Гэта герой вандруе па неблігайчай саване.

Прыгнічайная карынція «Уздоўж»

пастаўленая відомым карынцікім майстрам Кім Кі Дукам.

Аутар прапануе правакацыйныя любоўныя шматкунік з падманам і вілтам.

Румынскі кінематограф, які цяпер

з'яўляецца ў вестэрні і галоўнай галоўнай галоўнай

гэта «Division», які зрабіў сабе смерць.

Вінчанская пасадка з «Сукіякі Вестэрн Джонага»

фінансава аплатжэніка Таксашы і Мікі.

Гэта даўка-неахайная цытата

гэта гульня ў вестэрні і галоўнай галоўнай

гэта «Жан і Беатрыса»

Купалаўскі тэатр — «Пінскія шляхты»

Мінімум ды выквеліць, ці дакацілася развалюць да юнга гардзю.

Фільм прэзэнтуецца ў суботу.

Дзе драмы запланаваны на наядзелю. Герой

аргентынскага фільма «Перарваныя абдымкі»

Дынія Бурмана спрабуе разрабараць у сабе.

А пранілава стужка «Кантроль» Антона Кардзіна распавядае пра апошнія гады жыцця загадкавага лідера групы

«Group Division», які зрабіў сабе смерць.

Вінчанская пасадка з «Сукіякі Вестэрн Джонага»

фінансава аплатжэніка Таксашы і Мікі.

Гэта даўка-неахайная цытата

гэта гульня ў вестэрні і галоўнай галоўнай

гэта «Жан і Беатрыса»

Купалаўскі тэатр — «Пінскія шляхты»

Андрэй Расінскі

Мінск—Багдад: знайдзі дзесяць адрозненняў

**Лос-анжэлескі мастак Сандай Бірк
стварыў карціну, дужа падобную
на вядомую кожнаму беларусу
працу Валянціна Волкава.**

Дадаўшы трох ўсходнія галтарыту, перара-
бўшы савецкіх салдатаў на амерыканскіх, а мі-
нчукоў — на багдадцаў, дамаляўшы на руінах
графіфі з Мікі Маўсам, Сандай Бірк назваў свой
манументальны твор «Вызваленне Багдада».

Бірк вядомы як постмадэрніст-рэймер, беларус — яго реалістычных прац прысвечаныя сучаснаму жыццю: сацыяльная несправядлівасць, вулічны гвалт, туромнае жыццё. Але натхненне ён чырво з карцін минулых ста-
годдзяў: батальных сцэн і партрэтав класічных
мастакоў. Напрыклад, на стваронне серыи

прац пра сучасныя войны «Заганы вайны» яго
натхнілі гравюры XVII стагоддзя: «Пакуты
войны», аўтарства Жака Каля.

І вось яго праваканцыйны піндарль дабраўся
да беларускай тэматыкі.

«Я згайшоў працу Волкана ў кнізе пра савец-
кае реалістычнае мастацтва ў лос-анжэлескай
бібліятэцы, — распаўвёў Сандай Бірк карсплан-
дзінту «НН». — Я не ведаў назвы гэтай карціны
і па-расейску, і па-беларуску, але праца мне
вельмі спадабалася. Яна зробленая ў выраз-
ніні прагандыстычкім стылі, яна вельмія, на-
пойнёная рамантычнымі вобразамі. Да таго ж,
мае складаную і выгантчаную кампазіцыю: з ус-
мештливымі салдатамі пасярэдзіне, які ўзніў він-
тую. Гэта класічная трохукутная кампазіцыя».

Мастак кажа, што хачеў выкарыстоць пра-

пагандыстыкі стыль савецкага жывапісу, дзе ўсе
выяўленыя людзі шчасліва ўсіхоцца, каб
даць сваю сатырычную перспектыву на вайну

у Іраку. «Мая карціна — увасабленне таго, што
абяцаша амерыканскому народу Джордж Буш,

калі наша войска ўпэрвіца ў Ірак. Калі людзі
на маіх выставах бачаць «Вызваленне Багдада»,
дых смятоца, бо ігла якія сатырычныя

На пытанне, ці быў Бірк у Беларусі, мастак
адказаў, што найблізэйшы да нас пункт, дзе
иму давялося пабываць, — гэта Берлін. «Але ў
сваіх працах я часта выкарыстоўваю напра-
цоўкі савецкіх мастакоў, — казаў Бірк. — Мне
падаўшы, калі ёсьць сувязь паміж зместам
старой карціны і юрай, якую я жадаю перадаць
у майм малонку».

Павал Касцюковіч

ПРЫВАТНЫЯ АБВЕСТКІ

ВІТАННІ

Вінчук Вераніку Дзядок і Сяргея Харэўскага з
хростам даць Евы-Дамінік. Ніхайн расце здаровая, падзялекаю
мудрых хрышчоных бацькоў. Калегі

Віншую Кастусю Капелюшчу з паступленнем у ліцэй БДУ і
пераездам у Мінск. Зычну поспеху наукачнай Ташырскі

Віншую ражысёра Валеру Раеўскага з 70-годдзем.
Вы стварылі целую традыцыю. Вы жывалі паміж беларускага тэ-
атра: «Забыць Дракона», «Мудрамер», «Гаральд і Мод», «Туты-
шыя», «Альпія» — гэта ўсё стаўлася пры Вас. Дай Вам Бог добрая
здароўя і новых адкрыцій! Тэатралы

КВАТЭРА

Здад двухпакаёку ў цэнтры. Пасля рамонту. Тэл. (029)
162-46-12

АРШАНСКАЯ БІТВА

Працягваеща падрыхтоўку да традыцыйнага фестывалю беларускай аўтарскай песьні і пазы «Аршанская Бітва». Запрашаем
беларускіх выканаўцаў да ўдзелу ў народным свяце. Для інфар-
мацый: vorsafest.livejournal.com. Сувязь:
vorsch2009@gmail.com

ЖАРТЫ

* * *

Шукаю працу ў офісе. Падчас
праверкі магу з'есці любую
дакументацію.

* * *

Даішнік:

- Вашы дакументы, сэр!
- Чаму гэта я раптам сэр?!
- Бо ездзеце па левым баку дарогі!

* * *

Хлопчык з вадзяным пісталетам
месяц трymаў у страху карбідны
завод.

«НН» СТО ГАДОЎ З ВАМІ

У вёсцы Немеж адна жонка кінула мужа,
бо ён часта яе б'е. Прыхадзі старшыня ру-
доміскі Язэп Шчагло і замест таго, каб па-
мірыць, сказаў мужу, каб ён смела біў. Дык
гэты мужык, Іван Беляш, узрадаваўся і
прыбыў чешчу, так што яна цяпра ляжыць
слабая, і жонку збіў таксама. Дык жонка
ужо зусім уцякla ад такога добраага мужа.

«Наша Ніва». №24. 1909

- Шаноўныя чытачы,
- наступны нумар «НН»
- выйдзе 8 ліпеня.
- Будзьце асцярожныя
ля купальскага вогнішча!

Наша Ніва

незалежная газета

заснаваная ў 1906, адноўленая ў 1991 |

галоўныя рэдакторы «Нашай Нівы»:

З.Вольскі (1906), А.Уласов (1906—1914),

Янка Купала (1914—1915), А.Лукечын,

У.Знамироўскі (1920). С.Дубавец (1991—2000).

сакратарка радыцы [Настя Башанская](#)

шыфр-редактар [Андрэй Дзянько](#)

галоўны рэдактар [Андрэй Ендаевіч Скурко](#)

мастакі рэдактар [Сергей Харэўскі](#)

заснавальнік [Місісіпі франдыранія](#)

газеты [«Наша Ніва»](#)

выдавец [Прыватнае прадпрыемства «Суродчы»](#)

адрас для допісаў:

220050, Мінск, а/c 537

Tel/fax: (017) 284-73-29, 8-029-707-21-29.

E-mail: nn@nn.by

On-line: www.bn.by

© НАША НІВА. Спэціялка на «Нашу Ніву» абавязковая. 12 палос форматам
A2, 6 друк. арк. Друкуні РУП «Белдэвіз» ўзнес адказнасць за эмблемы аў-
тавозаў. Пасведчанне пра эмблемы перыядичнага выдання №581 ад 14 сакавіка
2007 г., выдадзенне Міністэрствам інфарматыкі Рэспублікі Беларусь.
Юрдычны адрас: 220101, г. Мінск, Ракасоўская, 102-71. Р/р
301/2206/280014 у МГД ААТ «Белнефтехінж», Мінск, код 764.

Наклад 6015. Газеты выдаца 48 разоў на год.

Нумар падпісані ў друк 23.00.23.06.2009.

Замова № 3382.

ISSN 1819-1614

Рэдакцыйны адрас: Ракасоўская, 102-71.

Цена даноўнай.

M 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

P 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

